

2019

MONITOROWANIE KARIER ZAWODOWYCH ABSOLWENTÓW PAŃSTWOWEJ UCZELNI STANISŁAWA STASZICA W PILE

PO TRZECH I PIĘCIU LATACH
OD UKOŃCZENIA STUDIÓW

RAPORT Z BADANIA

Komisja ds. monitorowania karier
zawodowych absolwentów

SPIS TREŚCI

WYKAZ TABEL I WYKRESÓW	4
I. ORGANIZACJA BADAŃ	5
1.1. Wprowadzenie	5
1.2. Założenia i cele badań	5
1.3. Metodologiczne ramy badań.....	6
1.4. Przebieg badań i monitorowanie zwrotów	7
II. SYLWETKA ABSOLWENTA PAŃSTWOWEJ UCZELNI STANISŁAWA STASZICA W PILE	9
2.1. Pytania „metryczkowe”	9
2.2. Jakość i warunki studiowania oraz efekty kształcenia	17
2.3. Status na rynku pracy	21
2.4. Oczekiwania względem pracy zawodowej i zadowolenie z pracy	27
2.5. Podnoszenie kwalifikacji po ukończeniu studiów.....	29
2.6. Wnioski absolwentów	32
III. WNIOSKI I REKOMENDACJE KOMISJI DS. MONITOROWANIA KARIER ZAWODOWYCH ABSOLWENTÓW PUSS W PILE	36
IV. PODSUMOWANIE ANALIZY DANYCH EKONOMICZNYCH LOSÓW ABSOLWENTÓW (2017)	38
Państwowa Uczelnia Stanisława Staszica w Pile, studia I stopnia /Emilia Lewicka-Kalka/	39
Państwowa Uczelnia Stanisława Staszica w Pile, studia II stopnia /Emilia Lewicka-Kalka/	43
Budownictwo, studia stacjonarne /Stanisław Róžański/	47
Budownictwo, studia niestacjonarne /Stanisław Róžański/	52
Ekonomia, studia stacjonarne /Milda Burzała/	53
Ekonomia, studia niestacjonarne /Milda Burzała/	58
Elektrotechnika, studia stacjonarne /Stanisław Róžański/	63
Elektrotechnika, studia niestacjonarne /Stanisław Róžański/	68
Filologia, studia stacjonarne /Marcin Krawczak/	69
Filologia, specjalność lingwistyka stosowana, studia stacjonarne /Marcin Krawczak/	70
Fizjoterapia, studia stacjonarne /Edyta Libuda/	75
Fizjoterapia, studia niestacjonarne /Edyta Libuda/	80
Kosmetologia, studia stacjonarne /Edyta Libuda/	81
Kosmetologia, studia niestacjonarne /Edyta Libuda/	86
Mechanika i budowa maszyn, studia stacjonarne /Stanisław Róžański/	87
Mechanika i budowa maszyn, niestacjonarne /Stanisław Róžański/	92
Pielęgniarstwo, studia stacjonarne /Edyta Libuda/	93
Pielęgniarstwo, studia niestacjonarne /Edyta Libuda/	98
Politologia, studia stacjonarne /Marcin Krawczak/	99
Politologia, studia niestacjonarne /Marcin Krawczak/	103

Praca socjalna, studia stacjonarne, I stopnia /Milda Burzała/	104
Praca socjalna, studia niestacjonarne, I stopnia /Milda Burzała/	109
Praca socjalna, studia stacjonarne, II stopnia /Milda Burzała/	114
Praca socjalna, studia niestacjonarne, II stopnia /Milda Burzała/	119
Ratownictwo medyczne, studia stacjonarne /Edyta Libuda/	124
Ratownictwo medyczne, studia niestacjonarne /Edyta Libuda/	129
Transport, studia stacjonarne /Stanisław Róžański/	134
Transport, studia niestacjonarne /Stanisław Róžański/	139

WYKAZ TABEL I WYKRESÓW

Wykaz tabel

Tabela 1. Ankiety absolwenta złożone w latach 2009-2019.....	6
Tabela 2. Liczba uzyskanych odpowiedzi.....	7
Tabela 3. Aktywność zawodowa studentów w PUSS w Pile - odpowiedzi po 3 i 5 latach od ukończenia studiów.....	13
Tabela 4. Aktywność społeczna studentów w PUSS w Pile - odpowiedzi po 3 i 5 latach od ukończenia studiów.....	13
Tabela 5. Zadowolenie z realizacji procesu dydaktycznego, warunków studiowania oraz usług na rzecz studenta w PUSS w Pile.....	17
Tabela 6. Skala zmian między poziomem kompetencji przed i po studiach (ocena po 3 latach)	17
Tabela 7. Skala zmian między poziomem kompetencji przed i po studiach (ocena po 5 latach)	18
Tabela 8. Główne kryteria wyboru pierwszego pracodawcy	22
Tabela 9. Aktualny status na rynku pracy	22
Tabela 10. Sektor pracodawcy	23
Tabela 11. Miejsce zakładu pracy według branż	23
Tabela 12. Powody ostatniej zmiany miejsca pracy.....	28
Tabela 13. Właściwości pracy zawodowej.....	28
Tabela 14. Absolwenci kontynuujący kształcenie po ukończeniu studiów w PUSS w Pile	29
Tabela 15. Formy kształcenia absolwentów kontynuujących naukę po ukończeniu studiów w PUSS w Pile.....	29
Tabela 16. Formy kształcenia, w których respondenci planują podwyższyć kwalifikacje	30
Tabela 17. Jakimi motywami kieruje się Pan(i) decydując się na dalsze kształcenie?.....	31

Wykaz wykresów

Wykres 1. Wiek respondentów po 3 latach od ukończenia studiów.....	9
Wykres 2. Wiek respondentów po 5 latach od ukończenia studiów.....	10
Wykres 3. Ukończony kierunek studiów w PUSS w Pile po 3 latach.....	10
Wykres 4. Ukończony kierunek studiów w PUSS w Pile po 5 latach.....	11
Wykres 5. Aktywność zawodowa/inna studentów w trakcie studiów - odpowiedzi po 3 i 5 latach od ich ukończenia.....	12
Wykres 6. Główne motywy wyboru studiów w PUSS w Pile	14
Wykres 7. Motywy wyboru kierunku studiów w PUSS w Pile	15
Wykres 8. Gdyby istniała możliwość ponownego wyboru studiów... ..	16
Wykres 9. Moment znalezienia pierwszej pracy (odpowiedzi po 3 i 5 latach od ukończenia studiów)	21
Wykres 10. Stanowisko służbowe - odpowiedź po 3 latach.....	25
Wykres 11. Stanowisko służbowe - odpowiedź po 5 latach.....	25
Wykres 12. Miesięczne zarobki brutto - odpowiedź po 3 latach.....	26
Wykres 13. Miesięczne zarobki brutto - odpowiedź po 5 latach.....	26
Wykres 14. Liczba pracodawców (włączając samozatrudnienie oraz obecne miejsce pracy), u których pracowali absolwenci po uzyskaniu dyplomu - odpowiedzi po 3 latach.....	27
Wykres 15. Liczba pracodawców (włączając samozatrudnienie oraz obecne miejsce pracy), u których pracowali absolwenci po uzyskaniu dyplomu - odpowiedzi po 5 latach.....	27

I. ORGANIZACJA BADAŃ

1.1. Wprowadzenie

W myśl Ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy - *Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw*, wprowadzony został od 1 października 2011 roku obowiązek monitorowania przez uczelnie karier zawodowych swoich absolwentów w celu dostosowania kierunków studiów i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy, w szczególności po trzech i pięciu latach od dnia ukończenia studiów. Obowiązek ten został jednak zniesiony po 1 października 2014 r. Państwowa Uczelnia Stanisława Staszica w Pile kontynuuje, realizację badań, rozpoczętych w 2012 r. W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. - *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. 2018 poz. 1668) wprowadzono zapis dotyczący monitoringu karier zawodowych absolwentów studiów, prowadzonego przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki na podstawie danych zawartych w Systemie POL-on, danych gromadzonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na kontach ubezpieczonych lub kontach płatników składek (Art. 352). Jednocześnie zapisem „w celu dostosowania programu studiów do potrzeb rynku pracy uczelnia może prowadzić własny monitoring karier zawodowych swoich absolwentów” usankcjonowano prowadzenie w tym zakresie badań własnych przez uczelnie. Od 2016 r. Państwowa Uczelnia Stanisława Staszica w Pile w badaniach dotyczących karier zawodowych absolwentów uwzględnia wyniki Ogólnopolskiego system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych¹.

1.2. Założenia i cele badań

Monitorowaniem karier zawodowych absolwentów objęto absolwentów wszystkich kierunków, rodzajów (licencjackie, inżynierskie) i trybów studiów (stacjonarne, niestacjonarne) PUSS w Pile. W niniejszym opracowaniu analizie poddano dane zebrane z końca roku akademickiego 2015/2016 (po 3 latach) i 2013/2014 (po 5 latach). Podstawę do przeprowadzenia badań stanowią wewnętrzne dokumenty Uczelni: Zarządzenie Nr 2/16 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Staszica w Pile z dnia 8 stycznia 2016 r. w sprawie wprowadzenia *Procedury monitorowania karier zawodowych absolwentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Staszica w Pile* wraz z załącznikiem. Przygotowywaniem raportu dotyczącego karier absolwentów zajęła się powołana przez Rektora Uczelni (Zarządzenie nr 26/19 w sprawie powołania komisji ds. monitorowania karier zawodowych absolwentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Staszica w Pile), komisja ds. monitorowania karier zawodowych absolwentów Państwowej Uczelni Stanisława Staszica w Pile, w której składzie znaleźli się:

- dr hab. Stanisław Różański, prof. PUSS - członek (Instytut Politechniczny);
- dr Marcin Krawczak - członek (Instytut Stosowanych Studiów Społecznych);
- mgr Edyta Libuda - członek (Instytut Ochrony Zdrowia);
- dr Milda Burzała - członek (Instytut Stosowanych Studiów Społecznych);
- mgr Emilia Lewicka-Kalka - przewodnicząca (Kierownik Działu Praktyk Studenckich i Karier).

Cel badań

Celem monitorowania karier zawodowych absolwentów jest:

- uzyskanie informacji na temat aktualnej sytuacji zawodowej absolwentów na rynku pracy, w tym zgodności zatrudnienia z profilem i poziomem wykształcenia;

¹ Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych. Edycja 3, [online] <http://ela.nauka.gov.pl/>, dostęp 28.08.2018 r.

- uzyskanie opinii na temat przydatności wiedzy i umiejętności zdobytych w procesie kształcenia z punktu widzenia potrzeb i wymagań stawianych przez współczesny rynek pracy;
- uzyskanie informacji na temat dalszych planów edukacyjnych i zawodowych absolwentów;
- dostosowanie kierunków studiów i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy.

1.3. Metodologiczne ramy badań

Badana populacja

W badaniach empirycznych zastosowano metodę sondażu ankietowego w oparciu o narzędzie badawcze, jakim jest elektroniczny kwestionariusz ankiety. Za pomocą tego narzędzia badano opinie absolwentów wszystkich kierunków i specjalności, obu trybów i rodzajów studiów, pozostających w okresie 3 i 5 lat od ukończenia studiów. Badanie dotyczyło więc absolwentów PUSS w Pile, kończących studia w roku akademickim **2015/2016** (po 3 latach) i **2013/2014** (po 5 latach). Przeprowadzone w 2019 r. badanie nie zostało oparte na **reprezentatywnej próbie badawczej**¹.

Sposób pozyskiwania danych kontaktowych

Studenci kończący studia w PUSS w Pile, by uzyskać wpis na karcie obiegowej mieli obowiązek złożyć wizytę w Biurze Karier celem identyfikacji ich ewentualnych potrzeb szkoleniowo-doradczych związanych z wkraczaniem na rynek pracy. Podczas spotkania z doradcą zawodowym informowani byli o możliwości wzięcia udziału w badaniach poprzez dobrowolne wypełnienie ankiety absolwenta oraz wyrażenie zgody na wykorzystanie danych osobowych wyłącznie na użytek PUSS w Pile w związku z monitorowaniem karier zawodowych absolwentów.

Dotychczas Biuro Karier pozyskało w kolejnych latach akademickich następującą liczbę ankiet absolwenta:

Tabela 1. Ankiety absolwenta złożone w latach 2009-2019

L.p.	Rok kalendarzowy	Ostateczna liczba ankiet
1.	2008	500
2.	2009	650
3.	2010	683
4.	2011	649
5.	2012	593
6.	2013	472
7.	2014	501
8.	2015	423
9.	2016	365
10.	2017	331
11.	2018	224
12.	2019	291 ²

¹ Dobór próby badawczej, [online] <http://www.naukowiec.org/dobor.html>, dostęp 02.09.2019 r. Minimalna próba badawcza po 3 latach - 216 osób, po 5 latach - 236.

² Do 02.09.2019 r.

L.p.	Rok kalendarzowy	Ostateczna liczba ankiet
	Razem:	5682

Liczba absolwentów PUSS w Pile w roku ukończenia studiów nie jest tożsama z danymi z tabeli 1 (*Ankiety absolwenta złożone w latach 2009-2019*) ze względu na fakt, że kartę obiegową uzupełniają wszyscy studenci, jednak nie wszyscy z nich kończą studia broniąc pracy dyplomowej (dane przekazane do GUS):

Tabela 2. Liczba uzyskanych odpowiedzi

Lp.	Kierunek	Liczba absolwentów 2015/2016	Liczba ankiet po 3 latach	%	Liczba absolwentów 2013/2014	Liczba ankiet po 5 latach	%
1.	budownictwo	36	10	6,54%	42	8	6,56%
2.	ekonomia	139	43	28,10%	167	27	22,13%
3.	elektrotechnika	23	13	8,50%	26	11	9,02%
4.	filologia	26	4	2,61%	50	10	8,20%
5.	fizjoterapia	47	10	6,54%	50	2	1,64%
6.	kosmetologia	26	9	5,88%	-	-	-
7.	mechanika i budowa maszyn	16	6	3,92%	30	6	4,92%
8.	pielęgniarstwo	46	20	13,07%	109	30	24,59%
9.	politologia	28	5	3,27%	43	9	7,38%
10.	praca socjalna	60	15	9,80%	64	14	11,48%
11.	ratownictwo medyczne	28	10	6,54%	28	5	4,10%
12.	transport	18	8	5,23%	-	-	-

1.4. Przebieg badań i monitorowanie zwrotów

Badanie losów zawodowych absolwentów, którzy ukończyli studia w roku akademickim 2015/2016 (po 3 latach) i 2013/2014 (po 5 latach) opiera się na wykorzystaniu kwestionariusza badawczego i nosi charakter badania sondażowego.

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów PUSS w Pile zostało przeprowadzone przy zastosowaniu techniki CAWI (*Computer Assisted Web Interviews*). To technika ilościowa, w której badania prowadzone są przez udostępnienie respondentom kwestionariusza internetowego. Ankiety mogą być adresowane do wybranych grup celowych, klientów sklepów internetowych, internautów odwiedzających portale tematyczne. Silną stroną tego typu rozwiązań jest niewątpliwie ograniczenie czasu i kosztów przygotowania badania, a także samej jego realizacji i przygotowania danych do analizy. Większe poczucie anonimowości uczestników sprawia z kolei, iż narzędzie to okazuje się niezwykle przydatne do poruszania kwestii wrażliwych np. wysokości zarobków. Realizacja badania trwa krócej niż w przypadku badań tradycyjnych, brak jest kosztów prac terenowych, druku i wysyłki materiałów.

Badanie karier zawodowych absolwentów składa się z trzech etapów:

- 1) wygenerowanie w programie dedykowanym badaniu bazy danych absolwentów danego roku akademickiego, według następujących zasad:

- a) baza danych zostaje wygenerowana na podstawie ankiety absolwenta, która służy pozyskaniu aktualnych danych kontaktowych oraz uzyskaniu zgody na przetwarzanie danych osobowych do celów monitoringu,
  - b) dane pozyskane w ankiecie mają na celu umożliwienie pracownikom Biura Karier skontaktowanie się z absolwentem celem zbadania jego losów po trzech i pięciu latach od ukończenia studiów w PUSS w Pile,
  - c) ankietę wypełnia każdy student kończący studia, podczas uzyskiwania podpisu i pieczętki na karcie obiegowej w Biurze Karier,
  - d) w chwili składania ankiety każdy student jest informowany przez pracownika Biura Karier o celu pobierania danych osobowych;
- 2) badanie ankietowe po trzech latach od ukończenia studiów służące określeniu sytuacji, w jakiej znajdują się absolwenci na rynku pracy, według następujących zasad:
- a) pracownik Biura Karier drogą e-mailową zwraca się do absolwentów z prośbą o wypełnienie ankiety dotyczącej karier zawodowych,
  - b) ankieta zostaje dostarczona absolwentom drogą elektroniczną poprzez zindywidualizowany link do ankiety,
  - c) w przypadku niewypełnienia przez absolwenta ankiety w ciągu 7 dni, ankieta zostanie wysłana ponownie,
  - d) w sytuacji, gdy po 14 dniach od wysłania pierwszej ankiety, absolwent nie wypełni ankiety, pracownik Biura Karier telefonicznie powiadomi absolwenta o czekającej ankiecie do wypełnienia;
- 3) Badanie ankietowe po pięciu latach od ukończenia studiów służące określeniu sytuacji, w jakiej znajdują się absolwenci na rynku pracy. Badanie to zostanie zrealizowane zgodnie z procedurą opisaną w pkt. 2.

Po każdym zakończonym etapie badań, ankiety zwrotne zostały posegregowane przez dedykowany badaniu program na:

- wypełnione bezbłędnie;
- wypełnione niekompletnie;
- pozostawione bez odpowiedzi;
- niedostarczone do adresata.

Na podstawie uzyskanych danych empirycznych, Komisja ds. monitorowania karier zawodowych absolwentów opracowała raport końcowy, który przedstawiony zostanie Senatowi Uczelni oraz udostępniony całom kolegialnemu Uczelni i dyrektorom Instytutów.

Raport oraz uzupełnione przez respondentów ankiety nie zawierają danych osobowych absolwentów.

Ze względu na niską zwrotność ankiet, Komisja ds. monitorowania karier zawodowych absolwentów zrezygnowała z charakterystyk kierunkowych, natomiast ciała kolegialne Uczelni oraz dyrektorzy instytutów mogą otrzymać cząstkowe (z podziałem na kierunki) zestawienia statystyczne.

W związku ze zniesieniem realizacji obowiązku monitorowania karier zawodowych absolwentów z Uczelni i przekazaniem tych zadań MNISW na podstawie zagregowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych danych statystycznych, Komisja ds. monitorowania karier zawodowych absolwentów uwzględniła i w kolejnych raportach będzie uwzględniać opracowania dotyczące monitoringu centralnego¹.

¹ Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych. Edycja 3, [online] <http://ela.nauka.gov.pl/>, dostęp 28.08.2018 r.

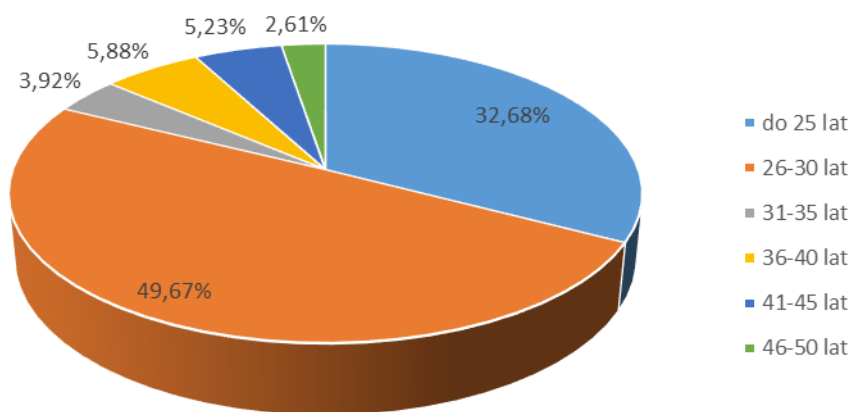
II. SYLWETKA ABSOLWENTA PAŃSTWOWEJ UCZELNI STANISŁAWA STASZICA W PILE

2.1. Pytania „metryczkowe”

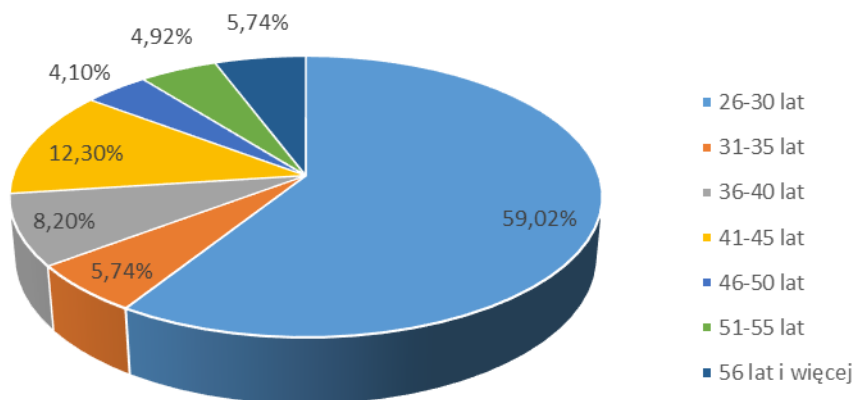
W niniejszym rozdziale omówione zostaną tzw. pytania metryczkowe, jak płeć, wiek badanych absolwentów, ukończona przez nich szkoła średnia/ponadgimnazjalna; ukończony w Państwowej Uczelni Stanisława Staszica kierunek i tryb studiów, ocena na dyplomie, doświadczenie edukacyjne i zawodowe za granicą w trakcie studiów oraz wszelka aktywność zawodowa i społeczna. Ponadto rozdział zawiera także informacje dotyczące motywu wyboru kierunku studiów i uczelni.

W badanej grupie zdecydowaną większość stanowią kobiety (66,01% po 3 latach, 68,85% po 5 latach). Największą grupę respondentów (49,67% osób po 3 latach, 59,02% po 5 latach) stanowili ludzie w wieku 26-30 lat. Strukturę wieku badanych obrazują poniższe wykresy:

Wykres 1. Wiek respondentów po 3 latach od ukończenia studiów

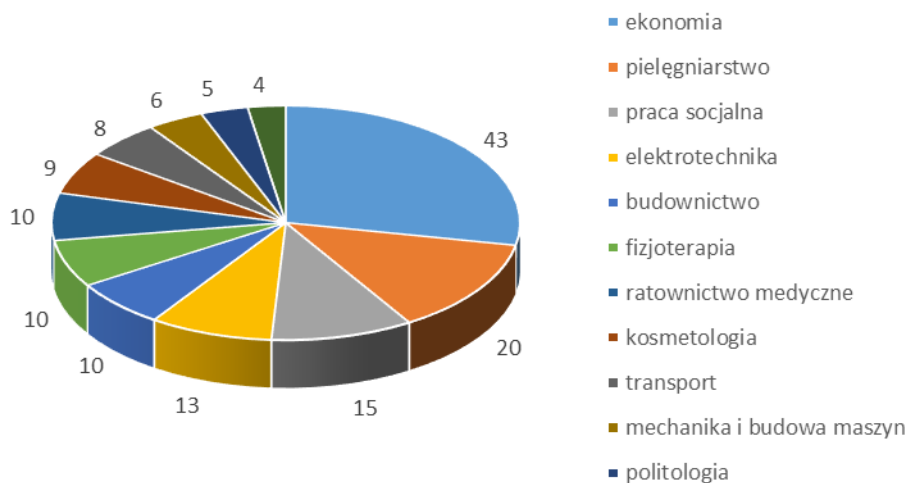

Wykres 2. Wiek respondentów po 5 latach od ukończenia studiów

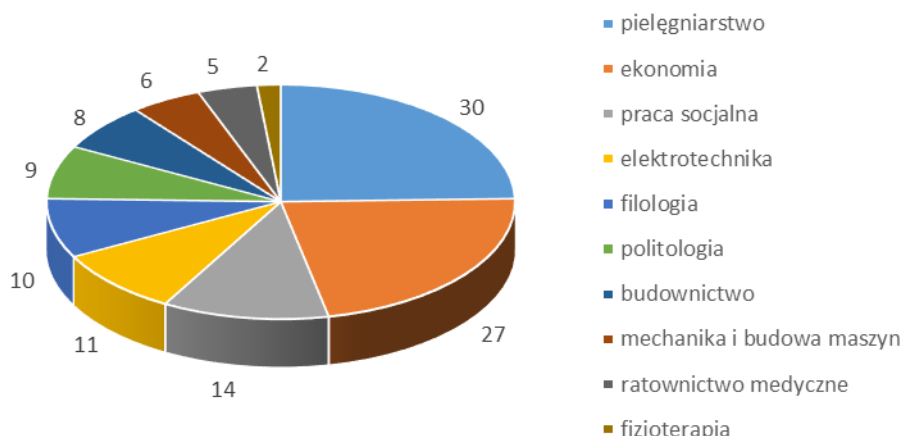

Ponownie, w obu badanych rocznikach, odnotowano malejącą zwrotność. Względnie najwięcej ankiet uzyskano na kierunkach: ekonomia, pielęgniarstwo i praca socjalna (po 3 i 5 latach). Nie uzyskano żadnych ankiet z kierunków: transport, kosmetologia (po 5 latach).

Wykres 3. Ukończony kierunek studiów w PUSS w Pile po 3 latach

Wykres 4. Ukończony kierunek studiów w PUSS w Pile po 5 latach

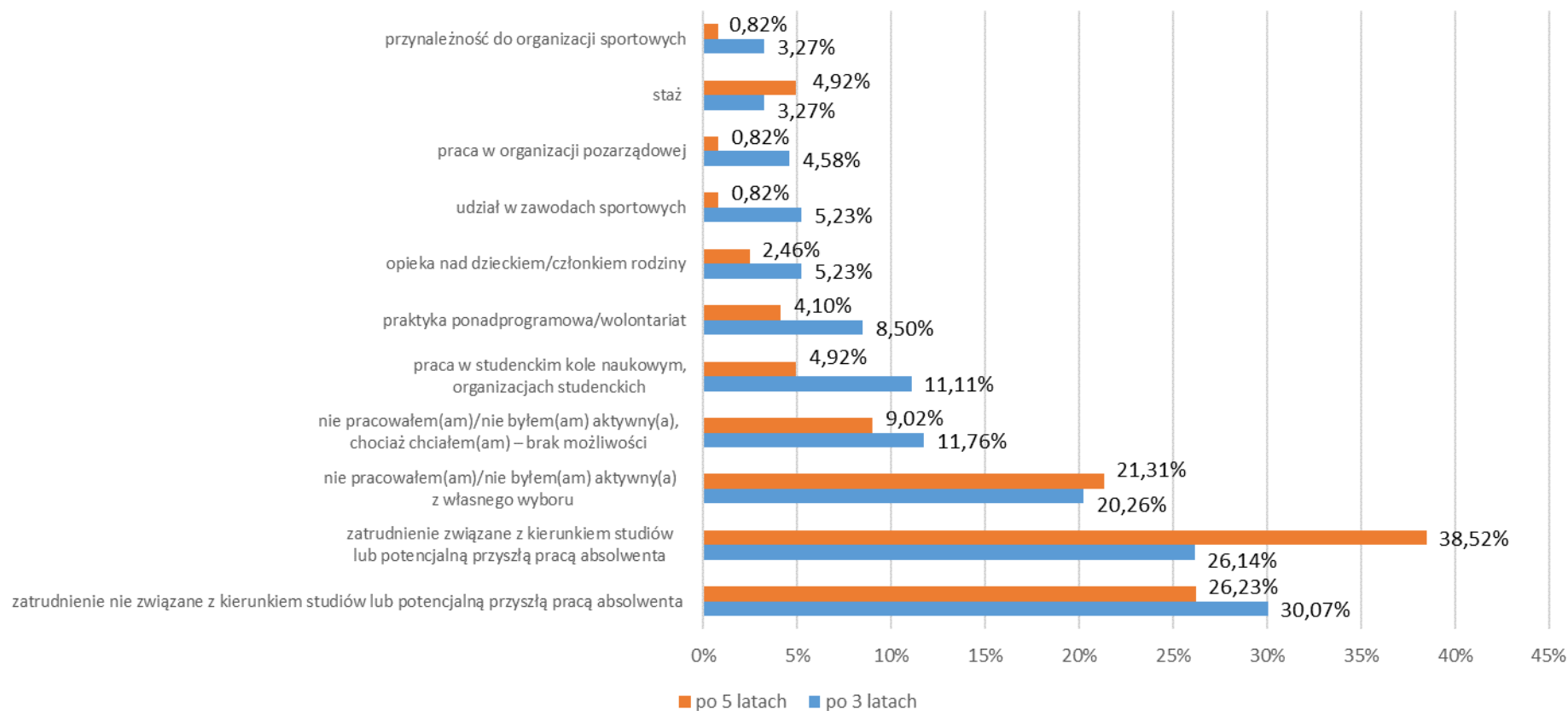

Odsetek respondentów, którzy ukończyli studia w trybie stacjonarnym wynosi 75,82% po 3 latach i 52,46% po 5 latach.

W trakcie studiów pierwszego stopnia 15 osób - po 3 latach oraz 9 osoby po 5 latach posiadały doświadczenie zawodowe (praktyki, praca) lub edukacyjne (studia, kursy) za granicą - w tym pobyt za granicą 8 osób (po 3 latach) i 7 osób (po 5 latach) związany był z profilem studiów. Liczba aktywnych międzynarodowo studentów wydaje się zaniżona, ponieważ w uczelni funkcjonował wówczas program Erasmus. Dziś w ramach jego założeń studenci mają możliwość odbywania praktyk oraz studiowania m.in. w takich państwach jak: Węgry, Turcja, Słowenia, Słowacja, Rumunia, Portugalia, Macedonia, Litwa, Hiszpania, Czechy, Bułgaria, Belgia¹.

¹ Więcej informacji [w:] Uczelnie partnerskie, [online] <https://puss.pila.pl/pl/erasmusplus/uczelnie-partnerskie.html>, dostęp 30.09.2019 r.

Wykres 5. Aktywność zawodowa/inna studentów w trakcie studiów - odpowiedzi po 3 i 5 latach od ich ukończenia

Badani absolwenci PUSS w Pile w znacznym stopniu byli aktywni zawodowo w trakcie studiów; łącznie 67,98% absolwentów po 3 latach oraz 73,77% po 5 latach deklaruje, że studiując byli jednocześnie:

Tabela 3. Aktywność zawodowa studentów w PUSS w Pile - odpowiedzi po 3 i 5 latach od ukończenia studiów

Aktywność	po 3 latach	po 5 latach
zatrudnieni, zgodnie z kierunkiem studiów lub potencjalną przyszłą pracą	26,14%	38,52%
zatrudnieni, bez związku z kierunkiem studiów lub potencjalną przyszłą pracą absolwenta	30,07%	26,23%
odbywali ponadprogramowe praktyki lub byli zaangażowani w działalność wolontariacką	8,50%	4,10%
przebywali na stażu	3,27%	4,92%

Aktywność studencką/społeczną wykazało 24,19% ówczesnych studentów - dziś 3 lata po ukończeniu studiów, 7,38% - dziś 5 lat po ukończeniu studiów, w tym:

Tabela 4. Aktywność społeczna studentów w PUSS w Pile - odpowiedzi po 3 i 5 latach od ukończenia studiów

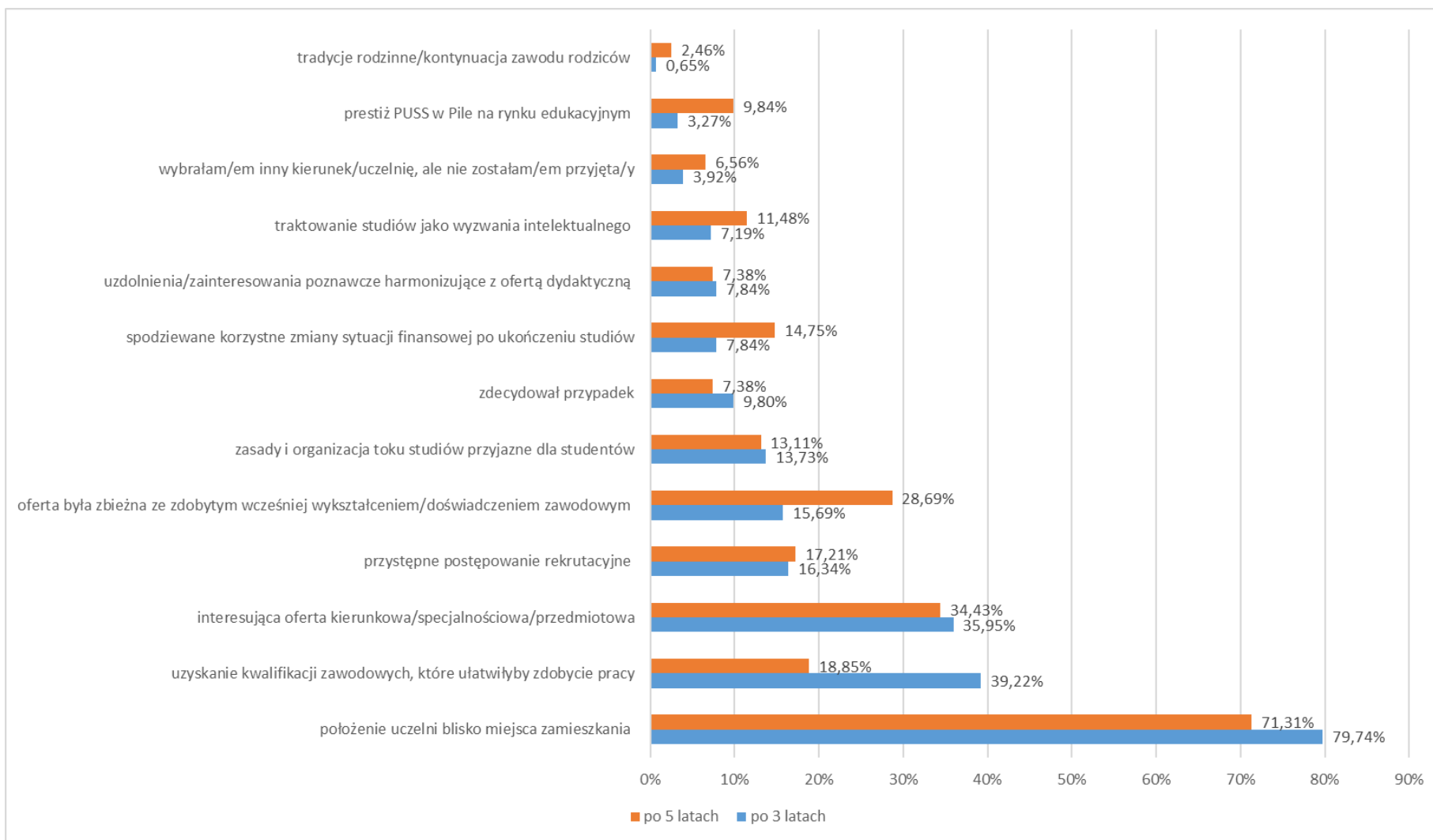
Aktywność	po 3 latach	po 5 latach
praca w studenckim kole naukowym, organizacjach studenckich	11,11%	4,92%
przynależność do organizacji sportowych	3,27%	0,82%
pracę w organizacji pozarządowej	4,58%	0,82%
udział w zawodach sportowych	5,23%	0,82%

Jednocześnie 11,26% badanych po trzech latach oraz 9,02% badanych - po 5 latach nie pracowało w trakcie studiów z braku możliwości, natomiast z własnego wyboru nie pracowało 20,26% absolwentów 3 lata po skończeniu studiów oraz 21,31% po 5 latach.

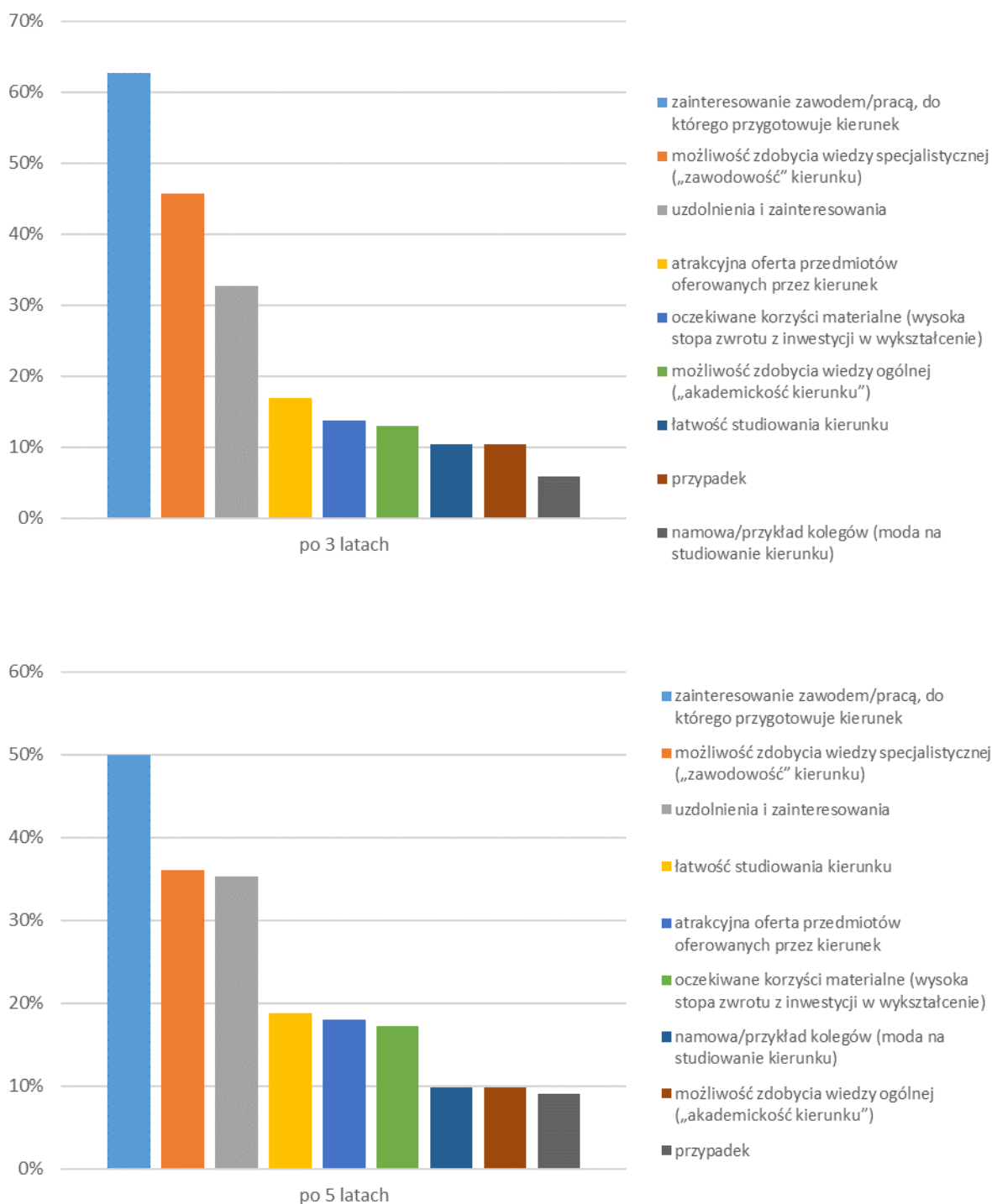
Interesujące z punktu widzenia Uczelni są odpowiedzi dotyczące motywów wyboru PUSS w Pile, jako dobrego miejsca do kontynuowania nauki. Główne argumenty, które przemawiają za tym wyborem to: **położenie uczelni blisko miejsca zamieszkania** (79,74% wskazań po trzech latach od ukończenia studiów oraz 71,31% wskazań po 5 latach od ukończenia studiów), **interesująca oferta kierunkowa/przedmiotowa Uczelni** (35,95% po 3 latach oraz 34,43% po 5 latach), **uzyskanie w PUSS w Pile kwalifikacji zawodowych, które ułatwiłyby zdobycie pracy** (39,22% wskazań po trzech latach od ukończenia studiów oraz 18,85% wskazań po 5 latach od ukończenia studiów), **przystępne postępowanie rekrutacyjne** (16,34% wskazań po trzech latach od ukończenia studiów oraz 17,21% wskazań po 5 latach od ukończenia studiów).

O wyborze kierunku studiów w głównej mierze zdecydowały: zainteresowanie zawodem/pracą, do którego przygotowuje kierunek (ponad 62,75% wskazań po 3 latach oraz ponad 50% po 5 latach), możliwość zdobycia wiedzy specjalistycznej („zawodowość” kierunku - odpowiednio 45,75% i 36,07% wskazań), oraz uzdolnienia i zainteresowania (32,68% odpowiedzi po 3 latach i 35,25% po 5 latach). Mniej istotne w wyborze kierunku studiów okazały się: namowa/przykład kolegów (moda na studiowanie kierunku), przypadek i oczekiwane korzyści materialne. Pełne dane prezentuje poniższy wykres:

Wykres 6. Główne motywy wyboru studiów w PUSS w Pile

Wykres 7. Motywy wyboru kierunku studiów w PUSS w Pile

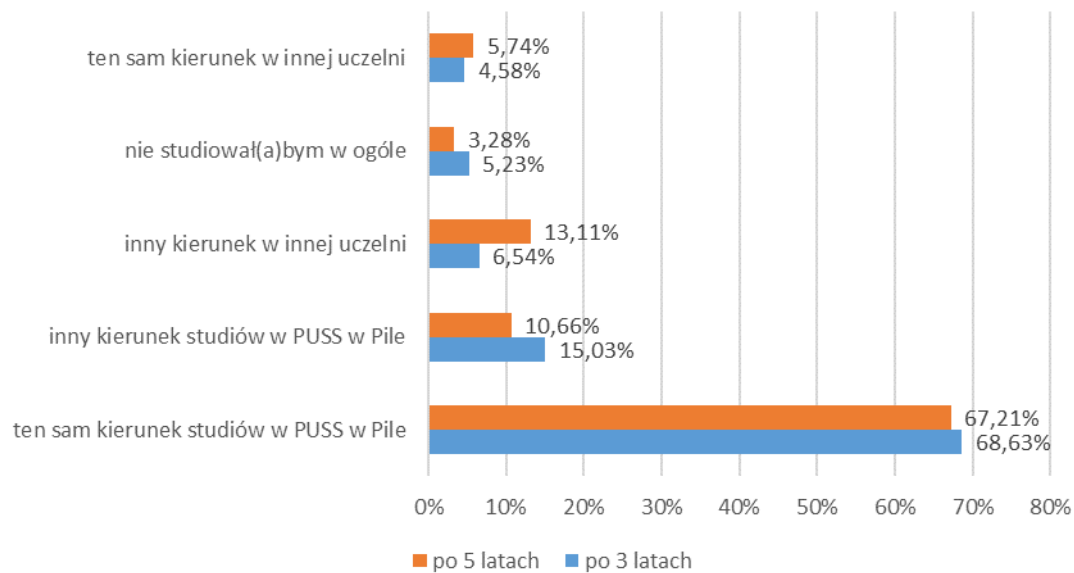

Gdyby absolwenci PUSS w Pile mogli dokonać ponownego wyboru studiów i kierunku, na których chcieliby studiować, ich wybór padłby na:

- ten sam kierunek w PUSS w Pile chciałoby studiować ponad 68,63% absolwentów po 3 latach oraz 67,21% respondentów po 5 latach;
- PUSS w Pile, na innym kierunku studiów - 15,30% absolwentów po 3 latach i blisko 10,66% absolwentów po 5 latach;
- 14 osób (5,16% średnia łącznie z obu badanych roczników) wybrałoby ten sam kierunek studiów, jak w PUSS w Pile, jednak w innym ośrodku dydaktycznym;

- 26 osób (łącznie blisko 19,65% z obu badanych roczników), wybrałyby studiowanie na innym kierunku, w innej uczelni.

Wykres 8. Gdyby istniała możliwość ponownego wyboru studiów...

Trudu podniesienia kwalifikacji w oparciu o studia wyższe nie podjęłyby się ponownie łącznie 12 badanych absolwentów (ok. 8,5%).

2.2. Jakość i warunki studiowania oraz efekty kształcenia

Niniejsza część Raportu zawiera informacje dotyczące stopnia zadowolenia z realizacji procesu dydaktycznego i warunków studiowania w 20 kryteriach, stopnia opanowania poszczególnych kompetencji (przed i po studiach) oraz diagnozę przydatności treści kształcenia w konfrontacji z wymaganiami rynku pracy.

Ocenie absolwentów poddano realizację procesu dydaktycznego; najwyżej ocenili oni (odsetek ocen bardzo dobrych; średnia z obu roczników): **jakość obsługi administracyjnej 57,24%**, **jakość praktyk zawodowych 47,12%**, **relacje student-wykładowca 45,33%**, **oferta kulturalna Uczelni 44,7%** **jakość nauczania (umiejętności dydaktyczne kadry) 43,97%**, **oferta Biura Karier 40,87%**.

Pozostałe kategorie podlegające ocenie byłych studentów, wraz ze wskazaniem znajdują się w poniższej tabeli:

Tabela 5. Zadowolenie z realizacji procesu dydaktycznego, warunków studiowania oraz usług na rzecz studenta w PUSŚ w Pile¹

Obszar	Po 3 latach	Po 5 latach
Jakość obsługi administracji	53,64%	60,83%
Jakość praktyk zawodowych	45,21%	49,04%
Jakość nauczania (umiejętności dydaktyczne kadry)	42,48%	45,45%
Dostępność materiałów dydaktycznych, wyposażenie biblioteki	36,24%	36,61%
Relacje student-wykładowca	50,66%	40,00%
Oferta kulturalna uczelni	42,74%	46,67%
Oferta Akademickiego Związku Sportowego	42,31%	36,84%
Doradztwo dydaktyczne ze strony nauczycieli akademickich (konsultacje)	36,91%	30,17%
Oferta Biura Karier/doradztwo zawodowe	40,35%	41,38%
Oferta studenckich kół naukowych	35,79%	38,10%
Duszpasterstwo akademickie	32,79%	34,62%

Dzięki ukończeniu studiów w Państwowej Uczelni Stanisława Staszica w Pile **kompetencje jej absolwentów wzrosły** (liczba wskazań na ocenę bardzo dobrą); największą zmianę, po 3 latach od ukończenia studiów, odnotowano w kategoriach: **specjalistyczna (kierunkowa) wiedza teoretyczna** (o 37,26 p.p.), **specjalistyczne umiejętności zawodowe** (36,64 p.p.), **samodzielność pracy** (35,95 p.p.), **szeroka wiedza ogólna** (34,64 p.p.), **umiejętność uczenia się/samokształcenia** (28,11 p.p.),

Średnio kompetencje absolwentów w wyniku ukończenia przez nich studiów w PUSŚ w Pile wzrosły o blisko 26,56 punktów procentowych. Najmniejszy przyrost odnotowano w **znajomości języków obcych** (o 4,57 p.p.).

Tabela 6. Skala zmian między poziomem kompetencji przed i po studiach (ocena po 3 latach)

Odpowiedź	przed studiami	po studiach	wzrost o
specjalistyczna (kierunkowa) wiedza teoretyczna	3,92%	41,18%	37,26 p.p.
specjalistyczne umiejętności zawodowe	5,23%	39,87%	36,64 p.p.
samodzielność pracy	26,80%	62,75%	35,95 p.p.

¹ odsetek ocen bardzo dobrych

Odpowiedź	przed studiami	po studiach	wzrost o
szeroka wiedza ogólna	9,15%	43,79%	34,64 p.p.
umiejętność uczenia się/samokształcenia	22,22%	50,33%	28,11 p.p.
umiejętność krytycznego myślenia	16,34%	43,79%	27,45 p.p.
umiejętność komunikowania się	31,37%	55,56%	24,19 p.p.
umiejętność pracy zespołowej	32,03%	55,56%	23,53 p.p.
umiejętność rozwiązywania problemów	26,14%	49,02%	22,88 p.p.
umiejętność samooceny	21,57%	38,56%	16,99 p.p.
znajomość języków obcych	13,73%	18,30%	4,57 p.p.

Dzięki ukończeniu studiów w PUSS w Pile kompetencje jej absolwentów wzrosły, również po 5 latach od ukończenia studiów, największą zmianę odnotowano w kategoriach: **specjalistyczna (kierunkowa) wiedza teoretyczna (38,52 p.p.)**, **szeroka wiedza ogólna (32,79 p.p.)**. **specjalistyczne umiejętności zawodowe (31,14 p.p.)**, **samodzielność pracy (25,41 p.p.)**.

Tabela 7. Skala zmian między poziomem kompetencji przed i po studiach (ocena po 5 latach)

Odpowiedź	przed studiami	po studiach	wzrost o
specjalistyczna (kierunkowa) wiedza teoretyczna	6,56%	45,08%	38,52 p.p.
szeroka wiedza ogólna	13,11%	45,90%	32,79 p.p.
specjalistyczne umiejętności zawodowe	12,30%	43,44%	31,14 p.p.
samodzielność pracy	36,89%	62,30%	25,41 p.p.
umiejętność uczenia się/samokształcenia	30,33%	54,10%	23,77 p.p.
umiejętność komunikowania się	38,52%	59,02%	20,5 p.p.
umiejętność rozwiązywania problemów	31,97%	50,82%	18,85 p.p.
umiejętność samooceny	29,51%	48,36%	18,85 p.p.
umiejętność pracy zespołowej	43,44%	61,84%	18,04 p.p.
umiejętność krytycznego myślenia	30,33%	48,36%	18,03 p.p.
znajomość języków obcych	10,66%	20,49%	9,83 p.p.

Średnio kompetencje absolwentów w wyniku ukończenia przez nich studiów w PUSS w Pile wzrosły o blisko 24 punktów procentowych. Najmniejszy przyrost odnotowano w kategorii „znajomość języków obcych” (o 9,83 p.p.).

Znaczna część absolwentów (ponad 76% po 3 latach, ponad 66% po 5 latach) jest zdania, że zdobyta w procesie kształcenia wiedza przyczyniła się w ich przypadku do znalezienia pracy. Wśród osób, które uważają, że nie ma korelacji między studiami (23,53% po 3 latach, 33,61% po 5 latach), a znalezieniem pracy lub jest ona niewielka podawali m.in. następujące argumenty (pisownia oryginalna, wybrane wypowiedzi):

- *zagadnienia były OK. Rynek pracy jest dość mocno nasycony na wybranym kierunku;*

- w ekonomii a zwłaszcza w rachunkowości należałoby bardziej postawić na praktyczne podejście. Większa ilość analizowanych przypadków i większy nacisk na znajomość przepisów prawa podatkowego;
- pracowałem już w wybranym zawodzie kiedy podejmowałem studia. Miały one być jedynie teoretycznym rozszerzeniem moich kompetencji. Finalnie niewiele wniośły. W mojej ocenie należałoby "upraktyczyć" kierunek podejmując tematykę nowoczesnych rozwiązań stosowanych w branży chociażby poprzez wykłady ze specjalistami praktykami, którzy omawiane zagadnienia znają z doświadczenia;
- potrzebne byłyby gruntowne zmiany w programie kształcenia, w którym na równi z zajęciami teoretycznymi przeprowadzane byłyby zajęcia praktyczne. Nauka na kierunku politologicznym znacznie odbiegała od pozostałych kierunków, gdzie przygotowano studenta do pracy zawodowej tuż po zakończeniu kształcenia. W przypadku kierunku politologicznego, który miał przygotować do pracy w gminnym lub powiatowym centrum zarządzania kryzysowego zabrakło takich elementów jak: przeprowadzenie postępowania administracyjnego, procedury postępowania w określonych sytuacjach kryzysowych, współpraca z jednostkami samorządu terytorialnymi oraz służbami, inicjowanie tzw. scenek związanych z pracą w centrum zarządzania kryzysowego w celu praktycznego radzenia sobie ze stresem. Bardzo ważne jest radzenie sobie z trudnym klientem czy współpracownikiem, dlatego chętnie skorzystałabym z zajęć poświęconych temu zagadnieniu;
- program kształcenia prawidłowy. Nie zmieniałem pracy z przyczyn osobistych;
- w procesie kształcenia moja wiedza zawodowa, przyczyniła się w niewielkim stopniu do poszerzenia wiadomości. Gdyż mój staż w zawodzie wynosi około 30 lat;
- przed przystąpieniem do studiów pracowałem w zawodzie;
- żadne. Nie szukałem nowej pracy. Podwyższałem kwalifikacje;
- więcej zajęć praktycznych;
- zagadnienia ujęte w obecnym programie kształcenia nie budzą wątpliwości. Problem polega na tym, że studenci za dużo czasu spędzają w ławce, a za mało „w terenie”. Za duży nacisk kładzie się na Wiedzę zawartą w literaturze, czysto akademicką, a za mały na możliwość uczenia się w praktyce;
- mam inną pracę, w której czuję się dobrze, więc też nie szukałam pracy w moim zawodzie;
- więcej życiowych przykładów na ćwiczeniach. Językowo tak samo. Bardziej słownictwo zbliżone do danego zawodu (...). Więcej komunikowania się ze studentami;
- mniej przedmiotów które zapychają plan lekcji a więcej nastawionych na specjalizację;

- *zagadnienia tutaj nic nie zmieniają. Należałoby przede wszystkim zlikwidować kierunki studiów, po których znalezienie pracy w zawodzie jest praktycznie niemożliwe. Nikt z około 30 absolwentów politologii nie pracuje w zawodzie. Zastanówcie się po prostu przed stworzeniem następnego kierunku, czy i ilu absolwentów może przyjąć rynek pracy. Rozumiem, że rynek się zmienia i trudno to przewidzieć, ale z perspektywy czasu widzę, że politologów akurat w naszym kraju nie potrzeba;*
- *myślę, że na studiach powinno pojawić się więcej praktyki niż teorii. Warto byłoby wprowadzić zajęcia, na których student uczy się korzystać z programów komputerowych, na których pracują ekonomiści (księgowi np.). Księgowanie na kartkach (tak jak to było na zajęciach) już przeszło do historii. Świat idzie do przodu- myślę, że uczelnia też powinna.*

Część osób deklaruje, że pracowało lub prowadziło działalność gospodarczą przed podjęciem studiów, zatem zdobyta na uczelni wiedza nie miała wpływu na zatrudnienie, natomiast „wzrosły ich kwalifikacje”. Wyjściem naprzeciw uwagom dotyczącym małej ilości zajęć praktycznych jest wprowadzenie na wszystkich kierunkach i specjalnościach - obowiązkowych, minimum dwunastotygodniowych (trzymiesięcznych) studenckich praktyk zawodowych oraz realizacja studiów dualnych (aktualnie dostępnych wyłącznie na kierunkach politechnicznych). Dodatkowo Biuro Karier inicjuje spotkania z pracodawcami - w formie warsztatów i prezentacji, także w ramach Akademii Rozwoju. Studenci mogą również brać udział w praktykach ponadprogramowych. Na wszystkich, którzy zaakceptują czasową relokację i spełnią wymogi formalne, czekają praktyki studenckie w ramach programu Erasmus+.

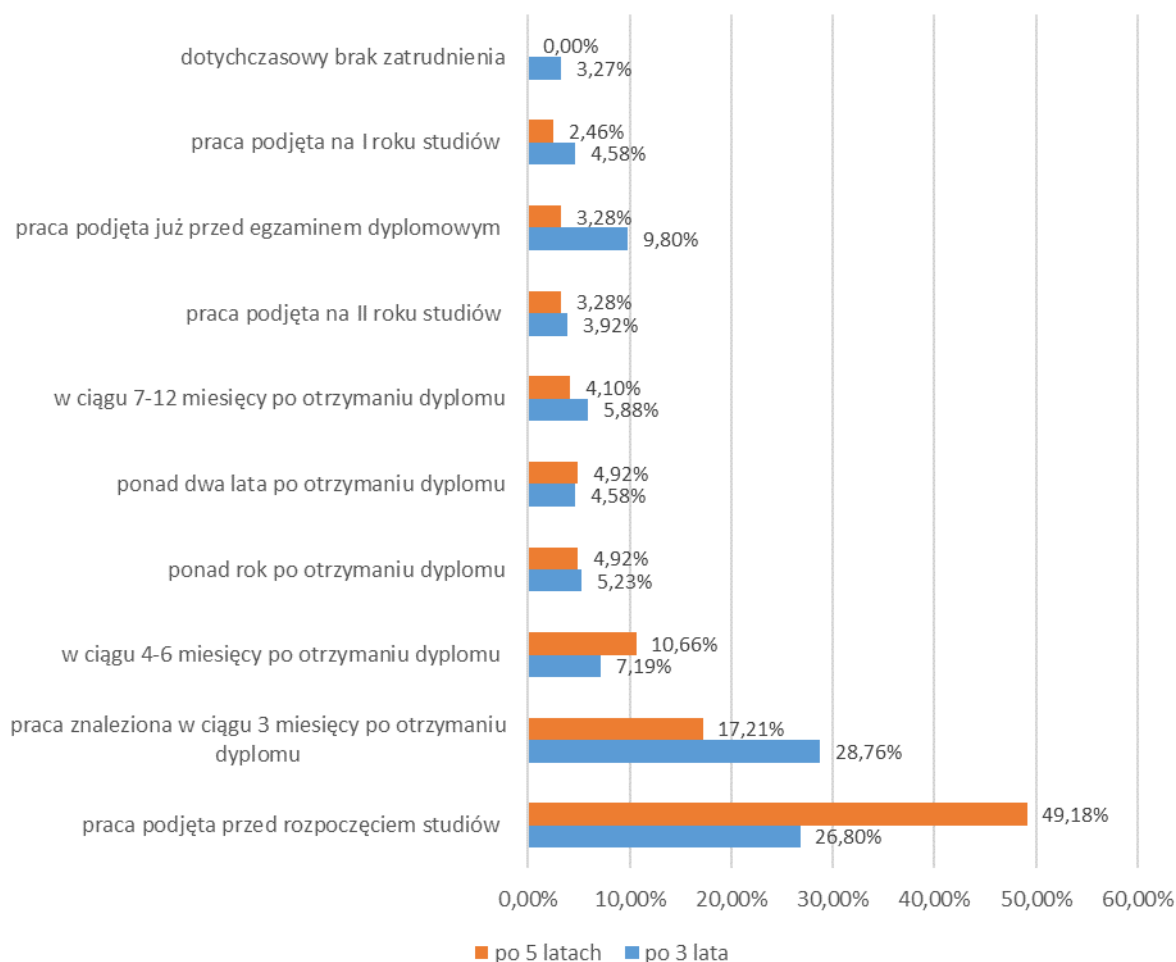
2.3. Status na rynku pracy

Rozdział ten poświęcony został następującym zagadnieniom: czas rozpoczęcia poszukiwań i znalezienia pierwszej pracy, aktualnego statusu absolwentów na rynku pracy, powodów pozostawania bez zatrudnienia, kryteriów, którymi kierowali się przy wyborze pierwszego pracodawcy, kryteriów rekrutacji istotnych dla pracodawcy, sektora pracodawcy, miejsca zakładu pracy według branż, zakresu działania firmy, wielkości zatrudnienia w zakładzie pracy, zajmowanego stanowiska, miejsca zatrudnienia (kraj, zagranica) oraz miesięcznych zarobków.

26,80% respondentów po 3 latach i 49,18% po 5 latach respondentów deklaruje, że pierwsze doświadczenia zawodowe uzyskało jeszcze przed rozpoczęciem studiów.

Najwięcej absolwentów, niepracujących przed lub w trakcie studiów uzyskało pierwszą pracę do 3 miesięcy od ukończenia studiów (28,76% odpowiedzi respondentów po 3 latach i 17,21% po 5 latach). Dotychczas pięciu badanych absolwentów (niepracujących przed lub w trakcie studiów) nie uzyskało zatrudnienia.

Wykres 9. Moment znalezienia pierwszej pracy (odpowiedzi po 3 i 5 latach od ukończenia studiów)

Jakie motywy kierowały ówczesnymi studentami przy wyborze pierwszego pracodawcy? Wśród najczęściej wskazywanych są: dogodna lokalizacja miejsca pracy, możliwość rozwoju zawodowego, atmosfera pracy, konieczność podjęcia jakiegokolwiek pracy, funkcje/obowiązki zawodowe, praca dostosowana do wiedzy i umiejętności.

Do najmniej istotnych kryteriów należą: kadra przyszłych współpracowników, solidność organizacji/przestrzeganie prawa pracy, społeczna użyteczność pracy, możliwość awansu, marka pracodawcy.

Tabela 8. Główne kryteria wyboru pierwszego pracodawcy

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
atmosfera pracy	28,76%	19,67%
dodatkowe świadczenia rzeczowe i finansowe	7,84%	10,66%
dogodna lokalizacja miejsca pracy	50,98%	52,46%
funkcje/obowiązki zawodowe	20,26%	18,85%
kadra przyszłych współpracowników	0,65%	0,82%
konieczność podjęcia jakiegokolwiek pracy	21,57%	25,41%
marka pracodawcy	9,15%	6,56%
możliwość awansu	6,54%	4,92%
możliwość rozwoju zawodowego	29,41%	17,21%
praca dostosowana do wiedzy i umiejętności	18,95%	31,15%
solidność organizacji/przestrzeganie prawa pracy	2,61%	3,28%
społeczna użyteczność pracy	2,61%	5,74%
stabilność organizacji/pewność zatrudnienia	18,95%	18,03%
warunki sprzyjające godzeniu obowiązków zawodowych z życiem prywatnym	16,99%	8,20%
wysokość wynagrodzenia	16,34%	18,03%

Byłych studentów PUSS w Pile aktualnie aktywnych na rynku pracy jest **94,77%** po 3 latach oraz **95,08%** po 5 latach, w tym (średnia z obu grup): pracę najemną na pełen lub więcej etat wykonuje **71,77%**, w niepełnym wymiarze pracuje **1,72%**, w ramach umów cywilno-prawnych **11,95%**, staż odbywa **1,07%** absolwentów. Własną działalność gospodarczą prowadzi niemal **7,61%** respondentów. Wśród osób pozostających bez zatrudnienia zaledwie **2,05%** są to osoby poszukujące pracy. Jeden absolwent zdobywa doświadczenie w pracy wolontariackiej, także jeden absolwent zadeklarował pracę bez umowy.

Tabela 9. Aktualny status na rynku pracy

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach	średnia
praca najemna - pełny etat/więcej niż etat	70,59%	72,95%	71,77%
praca najemna - niepełny wymiar	2,61%	0,82%	1,72%
umowa cywilnoprawna	12,42%	11,48%	11,95%
staż	1,31%	0,82%	1,07%
praca na własny rachunek	7,84%	7,38%	7,61%
wolontariat	0,00%	0,82%	0,41%
praca bez umowy	0,00%	0,82%	0,41%
brak zatrudnienia, poszukiwanie pracy	3,27%	0,82%	2,05%

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach	średnia
brak zatrudnienia - nie poszukiwałem(am)/nie poszukuję pracy	0,00%	0,00%	0,00%
brak zatrudnienia, inny powód	1,96%	4,10%	3,03%

Wśród odpowiedzi absolwentów, biorących udział w badaniu, nieposiadających zatrudnienia, wskazywane przez nich powody tego stanu są następujące **obowiązki rodzinne i domowe** 1,96% po 3 latach i 3,28% po 5 latach, **nauka, uzupełnianie kwalifikacji** 0,65% po 3 latach i 0% po 5 latach, **choroba, niesprawność** 0% po 3 latach i 0,82% po 5 latach. Inne powody jakie podają absolwenci to przeprowadzka do innego kraju, zmiana miejsca zamieszkania.

Osoby aktywne zawodowo po trzech latach od ukończenia studiów zatrudnione są w większości w sektorze prywatnym natomiast po pięciu w sektorze publicznym.

Tabela 10. Sektor pracodawcy

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
sektor publiczny	41,83%	50,82%
sektor prywatny	56,86%	46,72%
sektor non-profit	1,96%	0,82%

Do najbardziej licznie reprezentowanych branż, w których zatrudnienie znaleźli badani absolwenci PUSS w Pile należą:

- służba zdrowia,
- administracja biurowa,
- finanse/ekonomia/bankowość,
- handel,
- administracja państwowa,
- inżynieria/konstrukcje/technologia,
- produkcja, budownictwo/geodezja,
- księgowość/audyt/podatki,
- pomoc społeczna,
- projektowanie/wdrażanie,
- edukacja/szkolnictwo wyższe,
- energetyka,
- sport/rekreacja,

co bezpośrednio związane jest z kierunkami kształcenia, znajdującymi się w ofercie dydaktycznej Uczelni. Pozostałe branże wraz z odsetkiem zatrudnionych w nich absolwentów znajdują się w tabeli poniżej.

Tabela 11. Miejsce zakładu pracy według branż

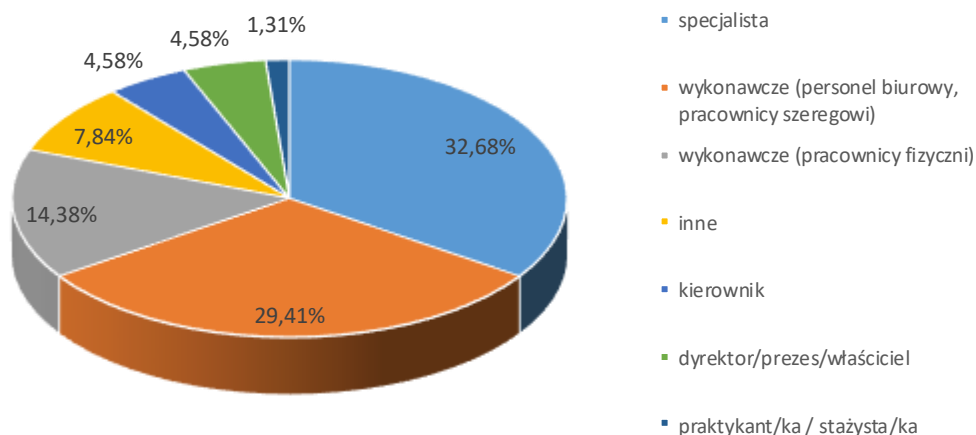
Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
administracja biurowa	15,69%	13,93%
administracja państwowa	9,80%	8,20%
agencje doradztwa personalnego	0,65%	0,82%
analiza	0,00%	0,82%
architektura	0,00%	0,00%
badania i rozwój	1,31%	0,82%
budownictwo/geodezja	6,54%	6,56%

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
doradztwo/konsulting	2,61%	1,64%
edukacja / szkolnictwo wyższe	1,96%	4,92%
energetyka	1,96%	3,28%
finanse/ekonomia/bankowość	10,46%	6,56%
franczyza	0,65%	0,00%
geologia/hydrologia/tektonika	0,00%	0,00%
grafika/kreacja artystyczna/fotografia	1,31%	0,00%
handel	6,54%	11,48%
hotelarstwo/turystyka/catering	1,31%	0,82%
human resources	0,65%	0,00%
informatyka	1,31%	0,82%
informatyka/administracja	1,31%	0,82%
informatyka/programowanie	2,61%	0,82%
instalacja/utrzymanie/serwis	1,96%	1,64%
internet/e-commerce	0,00%	0,00%
inżynieria/konstrukcje/technologia	6,54%	8,20%
kadra zarządzająca	1,96%	2,46%
kontrola jakości	0,00%	0,00%
księgowość / audyt / podatki	6,54%	3,28%
logistyka/spedycja/dystrybucja	2,61%	1,64%
marketing/reklama/public relations	1,31%	1,64%
media/sztuka/rozrywka	1,31%	0,00%
nieruchomości/budownictwo	0,00%	0,00%
obsługa klienta / call center	3,27%	4,10%
organizacje pozarządowe/wolontariat	0,00%	0,00%
ochrona osób i/lub mienia	0,65%	1,64%
pomoc społeczna	1,96%	5,74%
produkcja	5,23%	4,92%
projektowanie/wdrażanie	1,31%	4,10%
rolnictwo/ochrona środowiska	1,96%	0,82%
salon kosmetyczny/odnowa biologiczna/SPA	5,23%	0,00%
służba zdrowia	22,88%	26,23%
sport/rekreacja	0,00%	0,82%
telekomunikacja	1,31%	1,64%
transport	4,58%	2,46%
ubezpieczenia	0,00%	1,64%

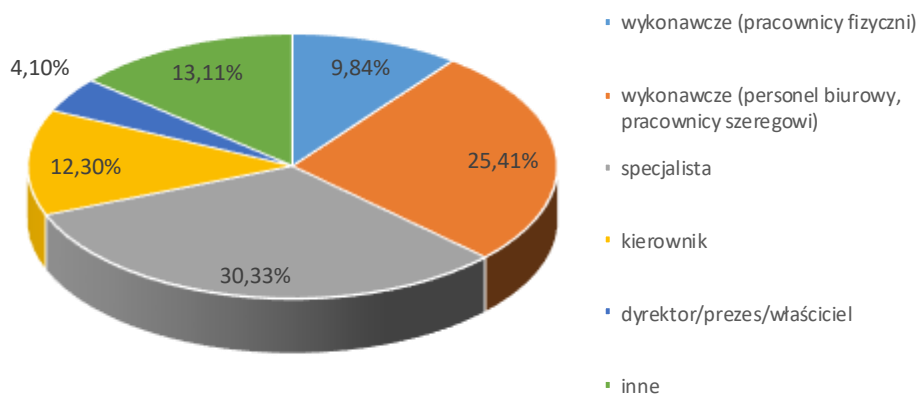
Respondenci zajmują stanowiska przede wszystkim wykonawcze (personel biurowy, pracownicy szeregowi) i specjalistyczne, część absolwentów zatrudniona jest także jako pracownicy fizyczni. Pozostałe stanowiska i wartości zawierają poniższe wykresy.

Wykres 10. Stanowisko służbowe - odpowiedź po 3 latach

Wykres 11. Stanowisko służbowe - odpowiedź po 5 latach

Większość absolwentów PUSS w Pile pracuje na **terenie kraju** (92,16% odpowiedzi po 3 i 93,44% po 5 latach), w tym odpowiednio po: **26,14%** oraz **22,13%** w Pile, **7,19%** oraz **9,02%** w powiecie pilskim, **37,91%** oraz **40,98%** w województwie wielkopolskim, **20,92%** oraz **21,31%** w innym województwie.

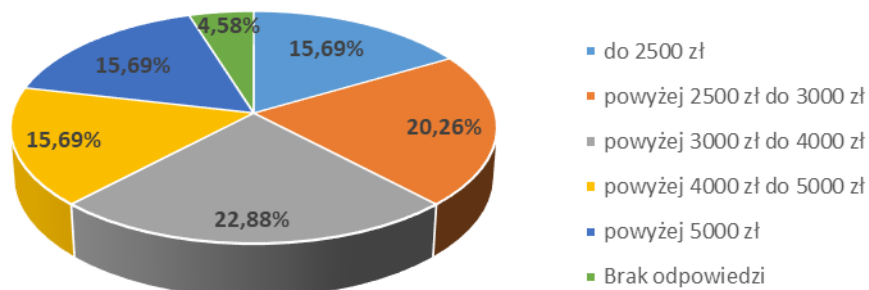
Zaledwie **6** osób (łącznie w obu badaniach) pracuje poza granicami kraju, w następujących państwach: Irlandia, Niemcy, Norwegia, Szwajcaria.

Płacę minimalną otrzymuje 15,69% absolwentów po 3 latach oraz 9,02% po 5 latach. Najwięcej absolwentów (absolwenci po 3 latach oraz 5 latach) otrzymuje wynagrodzenie w przedziale 3000 - 4000 zł.

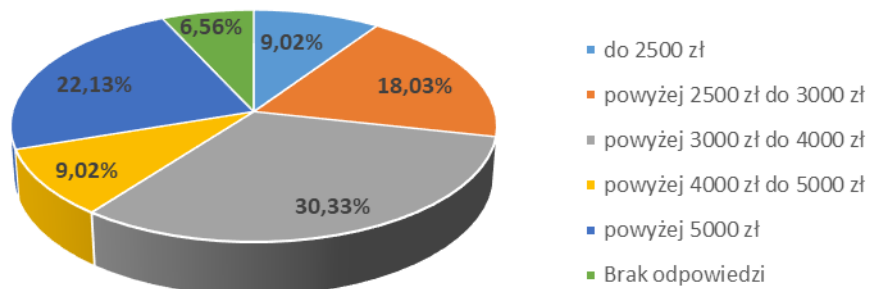
Zarobki 51 respondentów po 3 i 5 latach przekraczają 5000 zł brutto miesięcznie. Strukturę zarobków (tj. płaca całkowita, bez odliczania podatku, składek, potrąceń itp.)

absolwentów PUSS w Pile przedstawia poniższy wykres. 7 badanych po 3 latach oraz 8 po 5 latach odmówiło udzielenia odpowiedzi na pytanie dotyczące poborów.

Wykres 12. Miesięczne zarobki brutto - odpowiedź po 3 latach

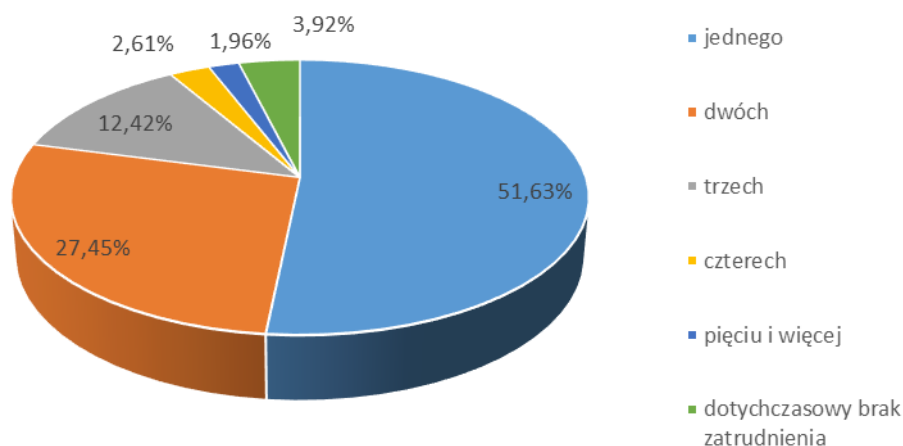
Wykres 13. Miesięczne zarobki brutto - odpowiedź po 5 latach

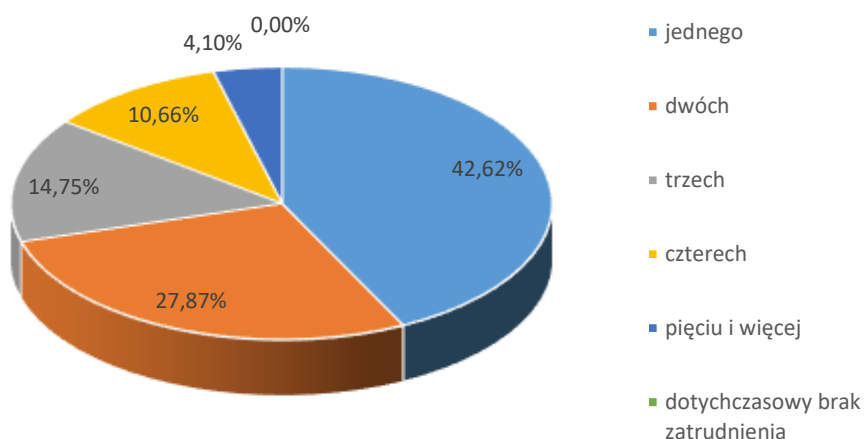
2.4. Oczekiwania względem pracy zawodowej i zadowolenie z pracy

Z doświadczeń zawodowych respondentów wynika, że w większości przypadków pracowali oni dla jednego pracodawcy: 51,63% osób po 3 latach oraz 42,62% po 5 latach; 27,45% absolwentów po 3 latach oraz 27,87% po 5 latach pracowało u dwóch pracodawców. U pięciu i więcej pracodawców zatrudnionych było łącznie 8 respondentów.

Wykres 14. Liczba pracodawców (włączając samozatrudnienie oraz obecne miejsce pracy), u których pracowali absolwenci po uzyskaniu dyplomu - odpowiedzi po 3 latach

Wykres 15. Liczba pracodawców (włączając samozatrudnienie oraz obecne miejsce pracy), u których pracowali absolwenci po uzyskaniu dyplomu - odpowiedzi po 5 latach

Wśród powodów, które decydowały o zmianie pracy przez absolwentów, najczęściej wymieniane były: niskie zarobki, chęć zdobycia nowych kwalifikacji u nowego pracodawcy, charakter pracy nie odpowiadał kwalifikacjom respondentów, niewykorzystanie posiadanych kwalifikacji. Pozostałe powody zawiera poniższa tabela:

Tabela 12. Powody ostatniej zmiany miejsca pracy

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
brak zainteresowania wykonywaną pracą	5,88%	5,74%
charakter pracy nie odpowiadał moim kwalifikacjom	14,38%	11,48%
chęć zdobycia nowych kwalifikacji u nowego pracodawcy	12,42%	11,48%
nieatrakcyjna miejscowość - siedziba zakładu pracy	9,80%	6,56%
niewykorzystywanie posiadanych kwalifikacji	12,42%	9,84%
niskie zarobki	24,84%	27,05%
reorganizacja/likwidacja zakładu pracy	1,96%	3,28%
trudne warunki pracy	5,88%	11,48%
uniemożliwienie lub utrudnianie doskonalenia zawodowego	4,58%	4,92%
wygaśnięcie umowy	2,61%	4,92%
względy rodzinne	3,92%	4,92%
złe relacje między pracownikami	5,23%	5,74%
złe stosunki z przełożonymi	3,92%	7,38%

Właściwości pracy zawodowej raczej nie spełniają oczekiwań absolwentów, którzy zauważają niewielką szansę na np. szybki awans, możliwość wykazania się przywództwem, nie bardzo mają sposobność do wykazania się kreatywnością, inicjatywą, wysokim poziomem autonomii pracy, wykonywana praca w niewielkim stopniu stawia przed nimi wyzwania oraz nie w pełni wykorzystują swoje kwalifikacje.

Tabela 13. Właściwości pracy zawodowej¹

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
znaczące szanse szybkiego awansu	19,30%	14,75%
możliwość wykazania się przywództwem	30,07%	25,41%
możliwość bycia kreatywnym i oryginalnym	39,87%	33,61%
wysoki poziom autonomii pracy	43,14%	40,98%
możliwość rozwoju zawodowego	43,79%	36,07%
możliwość pełnego wykorzystania kwalifikacji	45,10%	42,62%
praca przynosząca wyzwania	48,37%	49,18%
praca oparta na jasno określonych regułach i przepisach	48,37%	45,90%
możliwość wykazania się inicjatywą	49,67%	44,26%
komunikowanie się z klientami/petentami	55,56%	50,00%

¹ Odsetek ocen bardzo dobrych.

2.5. Podnoszenie kwalifikacji po ukończeniu studiów

Dokonujące się przemiany gospodarcze i społeczne wymagają podnoszenia i uzyskiwania nowych kwalifikacji, konieczne jest zatem kształcenie ustawiczne. Zgodnie z definicją przyjętą przez Komisję Europejską w roku 2001 kształcenie ustawiczne to „(...) wszelkie formy nauki podejmowane przez całe życie, mające na celu doskonalenie, pogłębianie wiedzy, umiejętności i kompetencji z perspektywy osobistej (indywidualnej), obywatelskiej, społecznej i/lub zawodowej”. W przypadku omawianego pojęcia często przytacza się również definicję przyjętą podczas konferencji Organizacji Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO). W tym ujęciu kształcenie ustawiczne jest rozumiane jako „(...) kompleks procesów oświatowych (formalnych, nieformalnych i incydentalnych), które niezależnie od treści, poziomu i metod umożliwiają uzupełnianie wykształcenia w formach szkolnych i pozaszkolnych, dzięki czemu osoby dorosłe rozwijają swoje zdolności, wzbogacają wiedzę, udoskonalają kwalifikacje zawodowe lub zdobywają nowy zawód, zmieniają swoje postawy i zachowania, aktywnie uczestniczą w społecznym, ekonomicznym i kulturalnym rozwoju”¹.

Tabela 14. Absolwenci kontynuujący kształcenie po ukończeniu studiów w PUSS w Pile

Odpowiedź	po 3 latach	po 5 latach
tak	67,97%	67,21%
nie	32,03%	32,79%

Co trzeci absolwent w ciągu trzech i pięciu lat od ukończenia studiów nie aktualizował swojej wiedzy i nie podnosił swoich kwalifikacji w sposób formalny.

Tabela 15. Formy kształcenia absolwentów kontynuujących naukę po ukończeniu studiów w PUSS w Pile

Odpowiedź	po 3 latach %	po 5 latach %
ponowne studia licencjackie/inżynierskie	1,96%	0,00%
studia uzupełniające magisterskie	44,44%	39,34%
studia podyplomowe	3,92%	9,84%
studia doktoranckie	0,00%	0,82%
kursy, szkolenia, warsztaty	37,25%	36,07%

Największa liczba absolwentów kontynuowała kształcenie na uzupełniających studiach magisterskich (blisko 45% badanych po 3 latach i ponad 39% respondentów po 5 latach od skończenia studiów).

Absolwenci korzystali z szerokiej oferty kursów, m.in.:

- ekonomiczne: kursy I i II st. księgowości oraz samodzielny księgowy, szkolenie z zakresu kadr i płac, z zakresu doradztwa finansowego, zagadnień ZUS, analityki finansowej, transakcji walutowych;
- fizjoterapeutyczne: masaż tkanek głębokich w ujęciu klinicznym, fizjoterapia w geriatryi, aktywność fizyczna kobiet w ciąży, kinesiotaping, flossing, terapia ręki, mutyzm wybiórczy;
- językowe: język angielski, język niemiecki;

¹ za: Poradnik Kształcenia Ustawicznego, P. Błędowski, M. Nowakowska, [online]
http://www.centrumego.eu/pliki2/kwalifikacjetopodstawa_poradnik_ksztalcenia_ustawicznego.pdf.

- medyczne: leczenie ran dla pielęgniarek, przetaczanie krwi i jej składników, kurs EKG, RKO, przygotowanie do operacji, pielęgniarstwo onkologiczne, geriatryczne, opieka długoterminowa, medycyna szkolna, żywienie dojelitowe i pozajelitowe, kursy doszkalające ratowników medycznych;
- społeczne: zabawy dla dzieci oraz piosenki i eksperymenty zachęcające do udziału w zajęciach, praca z klientami zaburzonymi, z problemami alkoholowymi, przeciwko przemocy, praca z osobami głuchoniemymi, opieka dziecięca, osób niepełnosprawnych i starszych, terapia skoncentrowana na rozwiązaniach;
- techniczne/informatyczne: AutoCAD, z zakresu norm ISO 9001, Six Sigma - poziom Green Belt, operator maszyn budowlanych, przewoźnik budowlany, spawanie, chłodnictwo, uprawnienia elektryczne SEP, uprawnienia UTD na suwnice I i II st., uprawnienia na wózki widłowe, z mechaniki pojazdowej, z technik PDR, grafika komputerowa, szkolenie z administracji systemu Windows, ECDL base, obsługa oprogramowania, warsztaty programistyczne;
- inne: kurs przygotowawczy pracownika samorządowego, szkolenie z psychologii handlowej, warsztaty menadżerskie, kurs kancelaryjno-archiwalny, szkolenie RODO, szkolenie z instrukcji kancelaryjnej, szkolenia z zakresu kompetencji miękkich (skuteczne negocjacje, zarządzanie czasem, w projekcie, praca jako lider, negocjacje z klientem biznesowym), prawo jazdy kat. D+E, szkolenie z ochrony cywilnej, kurs ITR - indywidualne techniki ratunkowe na morzu, kurs obsługi kasy fiskalnej, z zakresu prac administracyjno-biurowych, stylizacja paznokci, techniki sprzedażowe.

Absolwenci Uczelni planują kontynuować edukację. Ponowne studia licencjackie lub inżynierskie, z obu badanych grup, wybierze 7 osób.

Tabela 16. Formy kształcenia, w których respondenci planują podwyższyć kwalifikacje

Odpowiedź	po 3 latach%	po 5 latach %
ponowne studia licencjackie/inżynierskie	3,92%	0,82%
studia uzupełniające magisterskie	15,69%	15,57%
studia podyplomowe	13,07%	11,48%
studia doktoranckie	0,65%	0,00%
kursy, szkolenia, warsztaty	42,48%	36,07%

43 ankietowanych planuje ukończyć uzupełniające studia magisterskie. Edukację na studiach podyplomowych planuje kontynuować 34 absolwentów; na studiach doktoranckich 1 osoba w obu badanych rocznikach.

Ok. 39% absolwentów (średnia dla obu grup) planuje ukończyć kurs, szkolenie lub inną formę podnoszenia kwalifikacji, wśród pojawiających się tematów znajdują się: kursy z zakresu podnoszenia kwalifikacji w księgowości, dodatkowe specjalizacje pielęgniarstwa, metody i techniki fizjoterapeutyczne, kursy języków obcych (j. angielski, j. hiszpański), kursy i warsztaty w obszarze pracy socjalnej, kurs wedding planer, instruktor jazdy konnej, uprawnienia na pojazdy, przewóz osób, rzeczy, materiałów niebezpiecznych, budowlane, elektryczne, spawalnicze, kursy z obsługi administracyjno-biurowej, groomer i psi behawiorysta.

Tabela 17. Jakimi motywami kieruje się Pan(i) decydując się na dalsze kształcenie?

Odpowiedź	po 3 latach %	po 5 latach %
zainteresowanie tematyką	46,41%	30,33%
chęć awansu/rozwoju zawodowego	55,56%	44,26%
chęć poprawy statusu materialnego	45,75%	35,25%
chęć poprawy statusu społecznego	17,65%	13,93%
wymagania kwalifikacyjne wykonywanej pracy	24,18%	24,59%
wymagania kwalifikacyjne niezbędne do zmiany pracy	9,80%	9,02%
skierowanie przez zakład pracy	4,58%	8,20%

Wśród motywów, którymi kierują się respondenci, podejmując decyzję o kontynuacji kształcenia najpopularniejsze są:

- chęć awansu/rozwoju zawodowego - 55,56% po 3 latach, 44,26% po 5 latach;
- chęć poprawy statusu materialnego - 45,75% po 3 latach, 35,25% po 5 latach;
- zainteresowanie tematyką - 46,41% po 3 latach, 30,33% po 5 latach.

2.6. Wnioski absolwentów

Misją Państwowej Uczelni Stanisława Staszica w Pile jest „być narodowi użyteczną poprzez bogatą i różnorodną ofertę edukacyjną o najwyższej jakości, dostosowaną do obecnych i przyszłych potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy oraz do oczekiwań pracodawców”¹. Respondenci zostali poproszeni o wyrażenie opinii dotyczącej realizacji misji Uczelni oraz o wskazanie obszarów, które mogłyby się przyczynić do polepszenia jakości funkcjonowania PUSS w Pile.

Uzyskano kilkadziesiąt odpowiedzi - sugestii. Według ankietowanych realizację misji Uczelni mogłoby wzmocnić następujące czynniki (pisownia oryginalna²):

- szerszy zakres studiów podyplomowych i magisterskich;
- utworzenie nowych kierunków wolnych nowoczesnych zawodów, gdzie edukacja byłaby nierozzerwalnie połączona z praktyką;
- studia podyplomowe na kierunkach podobnych, jak I i II stopnia, studia II stopnia na kierunkach ekonomicznych. Poza tym jesteście cudowni i bardzo pręźnie się rozwijacie. Powodzenia;
- z wykształcenia jestem ekonomistą. Nie znam jednak żadnych danych związanych z potrzebami lokalnego i regionalnego rynku pracy. Podoba mi się oferta edukacyjna pod aspektem medycznym. Pielęgniarek brakuje, fizjoterapeuci też zawsze znajdują „klientów” (społeczeństwo starzeje się). Również budownictwo i transport to dobry kierunek (na usługi budowlane zawsze będzie popyt, a jeśli chodzi o transport to o samym rozwoju branży świadczy to, że jakiś czas temu według danych chyba GUSu brakowało 30 tys. kierowców), opuściłbym kierunki ekonomiczne. Z mojego roku znalazłoby się sporo osób, które nie powinny mieć dyplomu. No i są uczelnie, które lepiej wyszkolą w tym aspekcie;
- więcej zajęć praktycznych, mniej teoretycznych;
- dostosowanie programu nauczania i ukierunkowanie specjalizacji do rynku pracy;
- mocniejsza współpraca z pracodawcami ściśle związanymi z specjalnością, już na etapie procesu dydaktycznego;
- zajęcia prowadzone przez praktyków, którzy przekazaliby swoje doświadczenie i wiedzę praktyczną;
- zatrudnianie bardziej życzliwych i wyrozumiałych wykładowców, którzy oprócz wysokiej wiedzy w danej dziedzinie potrafią ją przekazać innym;
- nowi Wykładowcy, z innych miast i większych uczelni którzy mają inne poglądy i doświadczenia w zawodzie, którzy w ciekawy sposób poprowadzą wykłady i swoim podejściem oraz doświadczeniem zafascynują studentów, a Ci w późniejszym czasie będą zadowoleni że wybrali właśnie te a nie inne studia i uczelnie;
- większe zaangażowanie niektórych promotorów przy przygotowaniu studenta do napisania pracy oraz jej obrony;
- warto byłoby rozpocząć współpracę z pracownikami firm w których prawdopodobnie będą pracować przyszli absolwenci, po to aby przygotować studentów na specyficzne warunki charakteryzujące daną pracę. Mile widziana byłaby również nauka języka obcego ze szczególnym uwzględnieniem języka branżowego. W przypadku kierunku związanego z administracją przydatne byłyby zajęcia z radcą prawnym. Ważne są również zajęcia z psychologiem czy psychoterapeutą, który przygotowuje młodzież na radzenie sobie w trudnych sytuacjach zawodowych i przedstawi praktyczne rozwiązania;
- myślę, że super ofertą byłoby uzyskanie wykształcenia z uzyskanym tytułem magisterskim na kierunku ekonomicznym. Osobiście nie miałam możliwości kontynuowania studiów magisterskich na kierunku ekonomicznym (zaocznym) ze względu na koszty oraz warunki dojazdu na zajęcia;

¹ Strategia Rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Staszica w Pile na lata 2015-2025, s. 23.

² Absolwenci w komentarzach korzystają z poprzedniej nazwy uczelni (PWSZ).

- w przypadku kierunku który u was studiowałem tj. budownictwo proszę skupić większą uwagę na przygotowaniu studentów do przyszłego egzaminu na uprawnienia budowlane ten temat jest prowadzony troszkę po macoszemu i jest pomijany, nie zwraca się na to zbytnej uwagi, a absolwent wie tylko gdzie ma szukać potrzebnych informacji a nie je posiada co potem odbija się na pracy i musi całą wiedzę nadrabiać we własnym zakresie;
- poszerzenie oferty o studia magisterskie w Instytucie Politechnicznym;
- lepsza tzn. bardziej wymagająca i wykwalifikowana kadra;
- zasadniczym problemem jest rynek pracy w regionie, który jest po prostu słaby, w Pile mało jest firm „technologicznych” coś wytwarzających czy też IT. Akurat z tym uczelnia za wiele pewnie zrobić nie może. Dobrą inicjatywą natomiast są studia dualne, może dobrym pomysłem byłoby staranie się o większy wachlarz możliwości dla studentów pod tym kątem;
- nie zmieniajcie się i trzymajcie poziom jak i standard;
- działania marketingowe pokazujące, że uczelnia w niedużym ośrodku akademickim też może być „dobra” oraz że marka PWSZ nie jest „gorsza” niż powszechnie znane duże uczelnie wyższe;
- możliwość kontynuacji studiów magisterskich niestacjonarnych na kierunku pielęgniarstwo;
- moim zdaniem w jej realizacji pomogło, aby studia magisterskie na kierunku ekonomia były w Pile, jak również studia podyplomowe;
- materiały dostępne po zakończeniu studiów dla absolwentów. Tego bardzo brakuje zwłaszcza, że często wracam do książek używanych podczas studiów. Jednak notatki ze studiów (których niestety nie zachowałem) to ogromna skarbnica wiedzy, która się z biegiem lat ulatnia;
- internetowa promocja szkoły;
- tworzenie kierunków o charakterze praktycznym a nie teoretycznym. Pracę w firmie IT otrzymałem tylko i wyłącznie dzięki zdobytej samodzielnie wiedzy, zainteresowaniu tematyką i poświęcaniu jej czasu i właśnie w oparciu o tą zdobytą wyłącznie samodzielnie wiedzę otrzymałem pracę (na rozmowie kwalifikacyjnej padły pytania natury technicznej z zakresu IT, liczyła się wiedza a nie jaki kierunek studiów skończyłem). Ponadto wiedza która wykorzystuję w codziennej pracy nie jest wykładana na studiach;
- utworzenie możliwości podjęcia studiów uzupełniających magisterskich na wydziale pielęgniarstwa;
- poszerzenie oferty w zakresie studiów II stopnia;
- utworzenie studiów 2go stopnia w kierunku informatyki, filologii, a dla mnie w szczególności grafiki. Byłabym zainteresowana także nauką japońskiego, ale to tylko moje zdanie;
- oferowanie większej ilości szkoleń, warsztatów i kursów - obecnie robię takie w Poznaniu dla studentów i absolwentów Politechniki Poznańskiej;
- utworzenie studiów magisterskich oraz podyplomowych w kierunku ekonomii
- zwiększyć liczbę atrakcyjnych kursów i więcej spotkań/meetingów z potencjalnymi pracodawcami;
- studia dualne na każdym kierunku;
- wydaje mi się, że w ofercie PWSZ brakuje bogatszej oferty studiów II stopnia;
- moim zdaniem powinno być więcej zajęć praktycznych, które bardziej pomogą nam w pracy;
- studia magisterskie z pielęgniarstwa;
- nauka języków obcych na wyższym poziomie i w zwiększonej ilości godzin;
- moim skromnym zdaniem, radzą sobie Państwo bardzo dobrze. Proszę nie obniżać standardów;
- większe rozreklamowanie uczelnie ponieważ edukacja na PWSZ w Pile jest bardziej rozwinięta niż na innych „renomowanych” uczelniach;

- jeśli chodzi o kierunki humanistyczne, proponuję mniej książkowej teorii, a więcej „przykładów z życia wziętych”. Podczas studiów dziennych dwa, może trzy razy miałem okazję udać się do placówek związanych z moim kierunkiem. Myślę, że to za mało. Praktyki też niewiele mi dały. Nie czułem, że po ich odbyciu stan mojej wiedzy i umiejętności uległ znaczącej poprawie. W mojej ocenie należałoby bardziej restrykcyjnie kontrolować ich przebieg. Na plus odnotowuję Państwu przyjazną atmosferę, fajne wsparcie dla osób niepełnosprawnych oraz profesjonalizm większości kadry akademickiej. Studiowanie w PWSZ w Pile było dla mnie cennym doświadczeniem;
- rozwój studiów dualnych poprzez zwiększenie ilości umów z lokalnymi zakładami pracy, aby każdy lub przynajmniej większość absolwentów szkoły była po ukończeniu studiów wystarczająco przygotowana do podjęcia pracy w swoim zawodzie;
- więcej studiów 2 stopnia w Państwa ofercie;
- więcej zajęć praktycznych;
- większa dostępność do stypendiów socjalnych i naukowych dla studentów;
- dalszy rozwój bazy pracodawców współpracujących z uczelnią w ramach studiów dualnych oraz tworzenie nowych kierunków technicznych lub utworzenie studiów 2 stopnia na większej ilości już istniejących kierunków;
- zwiększone promowanie uczelni w social mediach, Internet; udostępnienie ankiet oceniających przez absolwentów, drzwi otwarte - pokaz urzędzeń, zajęć;
- więcej kierunków magisterskich oraz możliwość wykonywania szkoleń przez absolwentów;
- zdecydowanie kontynuowanie podjętych misji. Trzymanie poziomu kształcenia, wspieranie studentów. Dalsza możliwość wyjazdu studentów na program Erasmus+. Utrzymanie tak dobrego kontaktu między studentem a uczelnią (administracją, wykładowcami). Podkreślanie, iż dzisiaj zdecydowanie ważniejsze jest posiadanie kwalifikacji zawodowych i konkretnych umiejętności, które można zdobyć na PWSZ niż renoma uczelni;
- możliwość zdobycia tytułu magistra na większej ilości kierunków;
- studia magisterskie pielęgniarstwa;
- otwarcie więcej kierunków z możliwością ukończenia studiów drugiego stopnia w PWSZ;
- więcej wiedzy praktycznie użytecznej, mniej niepotrzebnych zajęć na korzyść ilości godzin poświęconych ćwiczeniom;
- osobiście uważam, że pomocna mogłaby się okazać bardziej ścisła współpraca z potencjalnymi i okolicznymi pracodawcami, aby studenci mieli otwartą drogę do podjęcia pracy po zakończeniu studiów, w miejscach odbywania praktyk bądź stażów. Można również pochylić się nad stroną teoretyczną i organizować dla studentów zajęcia mające na celu przygotowanie ich do podjęcia pracy;
- dostępność materiałów edukacyjnych online;
- myślę, że wszystko jest dobrze zorganizowane. Jedyne czego żałuję to brak studiów magisterskich na kierunku pielęgniarstwo. Jestem bardzo zadowolona z ukończenia PWSZ w Pile;
- myślę, że warto postawić na zajęcia bardziej praktyczne niż czysto teoretyczne. Wiadomym jest, iż teoria jest ważna natomiast poprzez praktykę człowiek jest w stanie więcej zapamiętać i bardziej przyswoić zdobywaną wiedzę;
- uważam, że jesteście mega... Wiedza wyniesiona z PWSZ Piła pomogła mi bez problemu zdobyć tytuł mgr;
- Dalszy rozwój programu Erasmus i zwiększenie poziomu trudności na studiach;
- podczas moich studiów na kierunku Ekonomia Inwestycje i Nieruchomości, zabrakło moim zdaniem praktycznych zadań, np. symulacji rozmowy z klientem, przygotowania umowy, czy symulacji trudnych sytuacji, które mogą wystąpić w późniejszej pracy pośrednika;

- pozwalać studentom na więcej praktyk z obecnym sprzętem np. karetką. Powiększenie różnorodności i możliwość wyboru zajęć z wf-u;
- zwracanie szczególnej uwagi na nauczanie przedmiotów zawodowych, niezbędnych do pracy w zawodzie. Ograniczenie zbędnych przedmiotów humanistycznych a w zamian ich rozszerzyć Prawo Budowlane, Warunki Techniczne itp. Należy też uświadamiać studentów, że praca w zawodzie nie ogranicza się jedynie do działań w budownictwie, ale należy też posiadać wiedzę ze wszystkich branż: elektrycznej, sanitarnej, wentylacyjnej itp. Dobrą zmianą było by też zatrudnianie wykładowców, którzy pracowali w zawodzie i znają realną stronę danej branży;
- Więcej życiowych przykładów, ćwiczeń na zajęciach. Pełniejsze zaangażowanie wykładowców w zajęcia;
- zacząć w inny sposób, bo od podsumowania. Gdybym miał określić swoje studia na PWSZ w Pile, to określiłbym je jako przydatne i rozwijające, ale ostatecznie minąłem się ze swoim powołaniem. Mimo wszystko czas spędzony na uczelni dał mi niesamowicie dużo wiedzy i umiejętności na tematy ogólne oraz techniczne, a także wiele możliwości rozwoju personalnego. Studia pomogły mi zrozumieć jak ma wyglądać moja kariera zawodowa i w tej chwili szczęśliwie realizuję się zawodowo jako Grafik Komputerowy. Mimo że w dosyć okrężny sposób, to stałem się aktywny zawodowo, a co najważniejsze - szczęśliwie aktywny i spory w tym udział studiów na PWSZ w Pile. To tutaj uzyskałem wiele kwalifikacji i właśnie w trakcie studiów zrobiłem największy postęp w zakresie różnorodnych umiejętności osobistych. Sugestie na przyszłość? Jeżeli PWSZ otworzy kierunek Informatyka, to zapewne uzyska kolejnego studenta. Jest to dziedzina, w której planuję dalszy rozwój. Dziękuję za pomoc i dane mi możliwości. Najlepsze życzenia;
- rozwój instytutu politechnicznego szczególnie kierunku elektrotechniki pod względem dostępnego sprzętu laboratoryjnego, wprowadzenie do oferty kierunku Automatyki i Robotyki ze względu na bliższe pokrewieństwo tego kierunku z przemysłem co pozwala łatwiej rozpocząć prace po tym kierunku. Powiększyć ofertę firm biorących udział w programie praktyk dualnych o ile ilość zainteresowanych studentów jest znaczna a jeżeli nie to nie wiedzą co tracą;
- dużo zajęć praktycznych, odejście od przedmiotów mało użytecznych, teoretycznych, które tylko zabierają czas (jeżeli już są, to błahе egzaminy, ponieważ nieraz zajmowały więcej czasu do przygotowania się niż na przedmioty zawodowe). Szkoda, że nie było jeszcze studiów mgr jak studiowałam (miał wejść w tym samym roku co kończyłam studia, ale niestety musiałabym czekać rok);
- moim zdaniem bardzo pomogłoby, gdyby zostały utworzone studia magisterskie na kierunku PIEŁĘGNIARSTWO, ponieważ większość studentów jest "zmuszona" studiować w Bydgoszczy, Poznaniu, itd.

III. WNIOSKI I REKOMENDACJE KOMISJI DS. MONITOROWANIA KARIER ZAWODOWYCH ABSOLWENTÓW PUSS W PILE

Dążąc do polepszenia jakości usług dydaktycznych i wspierających szeroko rozumiane kompetencje studentów w Państwowej Uczelni Stanisława Staszica w Pile z zachowaniem jej misji, dokonano analizy ankiet dotyczących spostrzeżeń i opinii absolwentów na temat doświadczeń z okresu studiów oraz wpływu działań uczelni na biografie zawodowe po uzyskaniu dyplomu.

Zdaniem części ankietowanych, wprowadzenie w ofercie edukacyjnej Uczelni uzupełniających studiów magisterskich przełożyłoby się na zwiększenie liczby kandydatów ubiegających się o statut studenta PUSS w Pile. Ponieważ absolwenci nie wskazywali, jakie kierunki studiów magisterskich mogłyby stanowić uzupełnienie oferty kształcenia, można przyjąć, że chodzi o studia II stopnia w kierunkach już funkcjonujących na uczelni.

Absolwenci rekomendowali zwiększenie godzin odbywanych praktyk, ich ściślejszą kontrolę oraz poprawę praktyczności kształcenia. W tym aspekcie najważniejszym elementem są studenckie praktyki zawodowe. Uczelnia posiada ponad 200 porozumień o realizacji praktyk zawodowych z pracodawcami z Piły i regionu. Czas trwania praktyk jest zgodny z programem studiów, jednak studenci, którzy uznają za przydatne przedłużenie praktyki lub odbycie ponadprogramowej, mają taką możliwość (również w strukturach Uczelni), z czego coraz chętniej korzystają. Jednocześnie watro dodać, że kształcenie na wszystkich prowadzonych w Uczelni kierunkach już teraz ma charakter praktyczny - znowelizowana ustawa *prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* wprowadza praktyki studenckie w wymiarze sześciu miesięcy na studiach I stopnia oraz w wymiarze trzech miesięcy na studiach II stopnia.

W ankietach pojawiły się liczne postulaty dotyczące organizacji szkoleń i warsztatów ukierunkowanych na zgodny z kierunkiem kształcenia rozwój studentów. Pojawiły się liczne głosy w sprawie możliwości podjęcia studiów on-line. Badani wskazali na potrzebę rozszerzenia oferty Uczelni o studia podyplomowe, nie podając jednak konkretnych kierunków. W świetle tych wypowiedzi, zasadne wydaje się wprowadzenie oferty specjalistycznych kursów (np. kursy ekonomiczne, fizjoterapeutyczne, językowe, pielęgniarские, społeczne, techniczne) po zakończeniu edukacji w PUSS w Pile.

Dużą część respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie związane z realizacją misji przez PUSS w Pile jest zdania, że liczba dotychczasowych zajęć z języków obcych jest niewystarczająca, a poziom nauki z wykorzystaniem specjalistycznego słownictwa zawodowego - niewystarczający. Pojawiły się także postulaty rozszerzenia oferty Uczelni o inne języki obce.

Znaczna część ankietowanych doceniła możliwość podjęcia studiów dualnych, sprzyjających łączeniu wiedzy teoretycznej z praktyką, określając je jako „fantastyczną rzecz”.

Zestawienie wyników ankietowych może wskazywać na potrzebę usprawnienia przepływu informacji między kandydatami na studia w PUSS w Pile a pracownikami Uczelni. W związku z tym, chcąc kreować pozytywny wizerunek PUSS w Pile i zadbać o dobrą komunikację na Uczelni, a także sprawić, by nowo przyjęte na studia osoby już od pierwszych chwil w Alma Mater czuły się pewnie, poznały strukturę Uczelni i jej pracowników, we wrześniu 2019 roku została zorganizowana druga edycja przedsięwzięcia pn. „ADAPCIAK” jako forma integracji.

Uczelnia dokłada wielu starań, by swoim absolwentom ułatwić wejście na rynek pracy. Prowadzone są, wspomniane już wcześniej, studia dualne, pracownicy Uczelni pozyskują środki zewnętrzne na realizację projektów wzmacniających kompetencje studentów, w tym realizowany do końca 2018 r. projekt „CZAS na zmiany! - Centrum Zaawansowanej Aktywizacji Studentów”, nr POWR.03.01.00-00-B101/15, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś Priorytetowa III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, Działanie 3.1 Kompetencje w szkolnictwie wyższym. Cyklicznie organizowane są spotkania z pracodawcami z Pity i regionu; w Uczelni funkcjonuje Biuro Karier, które prowadzi doradztwo indywidualne i grupowe. Biuro ma status agencji pośrednictwa pracy - w skali roku udostępnia studentom i absolwentom ok. 300-350 ofert pracy. Prowadzone są także kursy i warsztaty przygotowujące do wejścia na rynek pracy (pisanie CV, listu motywacyjnego, autoprezentacja, mowa ciała, własna firma, coaching itp.). Studenci mają także możliwość zaproponowania szkolenia/kursu, w którym chcieliby wziąć udział - wówczas jego organizacją również zajmuje się Biuro Karier.

Kolejnym, ważnym elementem umożliwiającym realizację misji Uczelni, jest projekt Inkubator kompetencji - Zintegrowany Program Rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Staszica w Pile (01.09.2018 r. - 31.08.2022 r.), którego celem głównym jest poprawienie jakości kształcenia w Uczelni oraz ułatwienie studentom PUSS rozpoczęcia aktywności zawodowej poprzez realizację zintegrowanego programu rozwoju. W szczególności program obejmuje podniesienie kompetencji studentów, pracowników dydaktycznych i administracji oraz wsparcie zmian organizacyjnych, w tym unowocześnienie i rozwój systemów informatycznych. Działania te wpływają na wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego subregionu pilskiego i dopasowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy.

W niniejszym raporcie nie sposób pominąć wielu wypowiedzi zawierających pozytywny przekaz na temat kierunku działalności Uczelni. Znaczna część absolwentów ocenia działania podejmowane w PUSS w Pile jako nie budzące zastrzeżeń, profesjonalne, zapewniające wysoką jakość kształcenia. Absolwenci deklarują, iż w sytuacji możliwości ponownego wyboru studiów, podjęliby naukę na tym samym kierunku w PUSS w Pile.

Ze względu na niską zwrotność ankiet (por. punkt 1.3. Metodologiczne ramy badań w niniejszym raporcie), Komisja ds. monitorowania karier zawodowych absolwentów po raz kolejny zrezygnowała z charakterystyk kierunkowych, natomiast istnieje możliwość udostępnienia ciałom kolegialnemu Uczelni oraz kierownikom katedr cząstkowych (z podziałem na kierunki) zestawień statystycznych.

W związku ze zniesieniem obowiązku realizacji monitorowania karier zawodowych absolwentów z Uczelni i przekazaniem tych zadań MNISW na podstawie zagregowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych danych statystycznych, Komisja ds. monitorowania karier zawodowych absolwentów w niniejszym raporcie i kolejnych uwzględnić będzie opracowania dotyczące monitoringu centralnego (*Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych*).

IV. PODSUMOWANIE ANALIZY DANYCH EKONOMICZNYCH LOSÓW ABSOLWENTÓW (2017)

Niniejsza część raportu opracowana została na podstawie treści i danych zawartych na stronach internetowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz portalu dedykowanego ekonomicznym losom absolwentów (ela.nauka.gov.pl).

Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych udostępniony został w maju 2016 r. Podstawą systemu są raporty automatyczne. Wykorzystanie danych administracyjnych do prowadzenia badań procesów edukacyjno-zawodowych jest praktyką sprawdzoną i stosowaną z powodzeniem w wielu krajach europejskich, m.in. w krajach skandynawskich, w Hiszpanii, Austrii, na Litwie i na Węgrzech. Pierwszym rocznikiem objętym badaniem były osoby, które ukończyły studia w 2014 r.¹ W bieżącym roku analizie poddano dane dotyczące absolwentów z 2016 r.

Badania losów zawodowych absolwentów szkół wyższych uznawane są za priorytet w podwyższaniu jakości kształcenia oraz dostosowywaniu oferty edukacyjnej do wymogów współczesnego rynku pracy.

Polski system jest rozwiązaniem nowatorskim w skali Europy, który spotyka się z dużym uznaniem ze strony badaczy europejskich. Głównym źródłem informacji systemowych są dane administracyjne pochodzące z rzetelnych źródeł - systemu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz z systemu POL-on, czyli systemu informacji o szkolnictwie wyższym wspierającego pracę Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Projekt realizowany jest przez Ośrodek Przetwarzania Informacji - Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Zastosowane procedury przewidziane w ustawie regulującej monitorowanie losów absolwentów uczelni gwarantują zachowanie pełnej anonimowości osób objętych badaniem. W analizowanym zbiorze brak jakichkolwiek danych osobowych, zaś absolwenci są odróżniani na podstawie losowego numeru nie dającego możliwości identyfikacji osób.

Ze względu na brak konieczności kontaktów z absolwentami w celu przeprowadzenia monitoringu nie narusza się prywatności badanych. Na podstawie informacji skonstruowano rzetelne wskaźniki sukcesu na rynku pracy, pozwalające na porównywanie sytuacji absolwentów różnych kierunków w różnych okresach objętych badaniem. Nie było to dotychczas możliwe w sytuacji prowadzenia badań losów absolwentów przy wykorzystaniu badań opinii².

---

¹ ELA pokaże losy absolwentów szkół wyższych, MNiSW, [online] <http://www.nauka.gov.pl/aktualnosci-ministerstwo/ela-pokaze-losy-absolwentow-szkol-wyzszych.html>, dostęp 30.08.2016 r.

² O badaniu. System monitoringu zawodowych losów absolwentów, Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych, [online] <https://ela.nauka.gov.pl/pl/about/ela>, dostęp 30.08.2019 r.

Raport dotyczy **400** absolwentów uczelni, którzy uzyskali dyplom w 2017 r., z czego **353** absolwentów występuje w rejestrach ZUS absolwentów uczelni.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **42,2%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **47,2%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **33,9%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	1,18	3,50	2,37
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	1,35	4,34	2,83

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, **jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)**¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	20,1%	23,4%	22,0%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	5,2%	7,2%	6,4%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	0,78	1,08	0,95
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	0,79	1,15	1,00

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	94,1%	72,3%	81,5%
praca na umowę o pracę	86,4%	62,3%	72,5%
samozatrudnienie	7,7%	2,2%	4,5%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

	Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	79,3%	53,6%	64,4%
praca na umowę o pracę	71,7%	43,6%	55,5%
samozatrudnienie	5,4%	1,1%	3,0%

Najczęściej spotykaną średnią miesięczną liczbą pracodawców jest **1,02**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **90,0%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,34**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **2,94 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **2904,75 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2862,41 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **2146,25 zł**

- w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2029,83 zł¹**
- **Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - do 31.08.2018 r. - **3003,12 zł**
    - w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2945,22 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - do 31.08.2018 r. - **2463,88 zł**
    - w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2335,85 zł**

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	0,72	0,54	0,63
praca na umowę o pracę	0,72	0,51	0,61

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **47,2%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **33,9%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **48,8%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - powiat, w którym studiowały: **121**
  - inny powiat, w tym samym województwie: **139**
  - inne województwo: **45**
  - brak danych: **95**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

Raport dotyczy **83** absolwentów uczelni, którzy uzyskali dyplom w 2017 r., z czego **80** absolwentów występuje w rejestrach ZUS absolwentów uczelni.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **66,3%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **4,8%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **3,4%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	1,06	4,21	2,03
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	1,30	4,72	2,17

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	20,0%	39,3%	26,5%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	4,8%	14,3%	8,0%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	1,12	2,31	1,52
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	1,15	2,46	1,59

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	98,2%	85,7%	94,0%
praca na umowę o pracę	96,4%	64,3%	85,5%
samozatrudnienie	1,8%	3,6%	2,4%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

	Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakąkolwiek pracę	89,0%	60,2%	79,3%
praca na umowę o pracę	86,4%	46,2%	72,8%
samozatrudnienie	1,8%	2,6%	2,1%

Najczęściej spotykaną średnią miesięczną liczbą pracodawców jest **1,04**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **84,5%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,30**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **3,33 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **2888,41 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2858,96 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **1962,54 zł**

- w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1895,01 zł¹**
- **Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - do 31.08.2018 r. - **2775,10 zł**
    - w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2741,40 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - do 31.08.2018 r. - **2305,03 zł**
    - w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2242,82 zł**

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

Względny wskaźnik zarobków absolwentów			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	0,71	0,49	0,65
praca na umowę o pracę	0,71	0,48	0,64

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **4,8%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **3,4%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **1,2%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - powiat, w którym studiowały: **33**
  - inny powiat, w tym samym województwie: **26**
  - inne województwo: **14**
  - brak danych: **10**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

Budownictwo, studia stacjonarne /Stanisław Różański/

Raport na kierunku **budownictwo** (studia **stacjonarne, I stopnia**) dotyczy **20** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w **2017 r.**, z czego **20** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **40,0%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **40,0%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **23,9%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	3,50	2,25	2,75
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	5,00	3,30	3,94

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, **jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)**¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	37,5%	41,7%	40,0%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	10,9%	8,1%	9,2%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	1,85	1,18	1,45
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	2,36	1,46	1,82

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	100,0%	100,0%	100,0%
praca na umowę o pracę	75,0%	83,3%	80,0%
samozatrudnienie	25,0%	0,0%	10,0%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

	Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakąkolwiek pracę	71,8%	79,7%	76,5%
praca na umowę o pracę	47,2%	63,7%	57,1%
samozatrudnienie	16,4%	0,0%	6,6%

Najczęściej spotykaną średnią miesięczną liczbą pracodawców jest **1,00**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **100,0%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,16**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **6,25 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **2644,99 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2437,21 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **2323,58 zł**

- w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2051,68 zł¹**
- **Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - do 31.08.2018 r. - **3270,73 zł**
    - w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2855,29 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - do 31.08.2018 r. - **2663,61 zł**
    - w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2457,40 zł**

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

Względny wskaźnik zarobków absolwentów			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	0,66	0,60	0,62
praca na umowę o pracę	0,62	0,53	0,57

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **40,0%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **23,9%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **60,0%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - powiat, w którym studiowały: **5**
  - inny powiat, w tym samym województwie: **12**
  - inne województwo: **2**
  - brak danych: **1**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

Wnioski

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto absolwentów Budownictwa odbiega znacząco od średniego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Absolwenci podejmowali dość szybko pierwszą pracę na umowę o pracę - średnio po około 3-4 miesiącach. Obserwuje się znaczne zainteresowanie uzupełnieniem wykształcenia poprzez podejmowaniem studiów II stopnia.

Budownictwo, studia niestacjonarne /Stanisław Różański/

Liczebność niewystarczająca do wygenerowania raportu.

Ekonomia, studia stacjonarne /Milda Burzała/

Raport na kierunku **ekonomia** (studia **stacjonarne, I stopnia**) dotyczy **60** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w **2017 r.**, z czego **52** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **16,7%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **61,7%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **43,5%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	2,70	3,54	3,37
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	3,12	4,18	3,98

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, **jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)**¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	30,0%	28,0%	28,3%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	12,1%	7,5%	8,2%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	1,87	1,17	1,28
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	1,64	1,24	1,31

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	100,0%	78,0%	81,7%
praca na umowę o pracę	80,0%	68,0%	70,0%
samozatrudnienie	0,0%	2,0%	1,7%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakąkolwiek praca	68,3%	59,4%	60,9%
praca na umowę o pracę	53,3%	48,8%	49,5%
samoatrudnienie	0,0%	0,9%	0,7%

Najczęściej spotykaną **średnią miesięczną liczbą pracodawców** jest **1,02**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **88,1%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,42**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **2,38 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- **Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **1729,17 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1722,78 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **1931,76 zł**

- w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1853,35 zł¹**
- **Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - do 31.08.2018 r. - **2039,39 zł**
    - w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2045,18 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - do 31.08.2018 r. - **2203,08 zł**
    - w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2124,87 zł**

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	0,44	0,48	0,48
praca na umowę o pracę	0,44	0,47	0,46

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **61,7%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **43,5%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **61,7%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - powiat, w którym studiowały: **20**
  - inny powiat, w tym samym województwie: **21**
  - inne województwo: **8**
  - brak danych: **11**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

Wnioski

Absolwenci ekonomii po studiach stacjonarnych I stopnia często podejmowali decyzję o kontynuacji nauki. Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu wyniósł 61,7%. Warto podkreślić, że aż 43,5% absolwentów podejmowało naukę na innym kierunku studiów. Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma duże znaczenie na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy. Przykładowo doświadczenie pracy skraca czas poszukiwania pracy po uzyskaniu dyplomu średnio prawie o miesiąc (2,91 miesiąca - studenci z doświadczeniem, 3,86 miesiąca studenci bez doświadczenia). Po uzyskaniu dyplomu 100% absolwentów z doświadczeniem pracy podjęło jakąkolwiek pracę wobec 78% absolwentów bez takiego doświadczenia. W przypadku tych absolwentów dłuższy jest też czas przepracowany w badanym okresie (o około 10%, do 31.08.2018 roku). W początkowym okresie po uzyskaniu dyplomu studenci rzadko zmieniali swojego pracodawcę, co wydaje się być uzasadnione ze względu na krótki staż pracy. W przypadku absolwentów studiów stacjonarnych dość wysoki jest procent absolwentów, którzy przynajmniej raz zarejestrowali się jako bezrobotni (około 30%).

Ekonomia, studia niestacjonarne /Milda Burzała/

Raport na kierunku **ekonomia** (studia **niestacjonarne, I stopnia**) dotyczy **40** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w **2017 r.**, z czego **39** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **95,0%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **35,0%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **25,8%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	-	-	0,18
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	-	-	0,67

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, **jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)**¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	-%	-%	22,5%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	-%	-%	4,4%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	-	-	0,67
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	0,66

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	-%	-%	97,5%
praca na umowę o pracę	-%	-%	97,5%
samozatrudnienie	-%	-%	0,0%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	-%	-%	93,5%
praca na umowę o pracę	-%	-%	89,7%
samozatrudnienie	-%	-%	0,0%

Najczęściej spotykaną **średnią miesięczną liczbą pracodawców** jest **1,06**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **87,2%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,33**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **3,03 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- **Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - - **zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - - **zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - - **zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - - **zł**¹

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

- Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - - zł
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - - zł
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - - zł
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - - zł

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	-	-	0,80
praca na umowę o pracę	-	-	0,79

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **35,0%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **25,8%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **35,0%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - o powiat, w którym studiowały: **11**
  - o inny powiat, w tym samym województwie: **24**
  - o inne województwo: **3**
  - o brak danych: **2**

Wnioski

Absolwenci kierunku ekonomia (tryb niestacjonarny) z 2017 w dużo mniejszym stopniu zdecydowali się na podjęcie studiów II stopnia (35% absolwentów wobec 61,7% absolwentów studiów stacjonarnych). Bardzo szybko, bo już w pierwszym miesiącu od ukończenia

studiów absolwenci podejmowali pracę i aż 95% absolwentów miało doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu. W pierwszy roku po otrzymaniu dyplomu absolwenci studiów niestacjonarnych w mniejszym stopniu niż absolwenci studiów stacjonarnych rejestrowali się przynajmniej raz jako bezrobotni (22,5%). Warto odnotować fakt, że wynagrodzenie absolwentów ekonomii było niższe nie tylko od średniego wynagrodzenia w kraju, ale też niższe od średniego wynagrodzenia w rejonie zamieszkania. Teoretycznie tylko rozpoczynali oni swoją pracę zawodową, ponieważ zdecydowana większość z nich miała już doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu.

Raport na kierunku **elektrotechnika** (studia **stacjonarne, I stopnia**) dotyczy **12** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w 2017 r., z czego **12** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **41,7%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **50,0%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **32,7%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	0,00	2,43	1,42
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	0,00	3,00	1,64

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, **jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)**¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	0,0%	0,0%	0,0%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	0,0%	0,0%	0,0%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	0,00	0,00	0,00
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	0,00	0,00	0,00

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	100,0%	100,0%	100,0%
praca na umowę o pracę	100,0%	85,7%	91,7%
samozatrudnienie	0,0%	14,3%	8,3%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

	Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakąkolwiek pracę	89,4%	91,4%	90,6%
praca na umowę o pracę	89,4%	75,5%	81,3%
samozatrudnienie	0,0%	11,8%	6,9%

Najczęściej spotykaną średnią miesięczną liczbą pracodawców jest **1,01**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **90,9%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,26**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **3,85 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **3805,97 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **3758,90 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **3427,14 zł**

- w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **3201,28 zł¹**
- **Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - do 31.08.2018 r. - **3805,97 zł**
    - w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **3758,90 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - do 31.08.2018 r. - **3919,31 zł**
    - w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **3630,13 zł**

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	0,94	0,85	0,89
praca na umowę o pracę	0,94	0,81	0,86

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **50,0%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **32,7%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **58,3%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - powiat, w którym studiowały: **7**
  - inny powiat, w tym samym województwie: **3**
  - inne województwo: **1**
  - brak danych: **1**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

Wnioski

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto absolwentów Elektrotechniki jest znacznie większe niż absolwentów Budownictwa i jest zbliżone do średniego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Absolwenci podejmowali bardzo szybko pierwszą pracę na umowę o pracę - średnio po upływie około 1,5 miesiąca. Absolwenci nie doświadczali bezrobocia, czyli są bardzo poszukiwani na rynku pracy.

Elektrotechnika, studia niestacjonarne /Stanisław Rózański/

Liczebność niewystarczająca do wygenerowania raportu.

Filologia, studia stacjonarne /Marcin Krawczak/

Liczebność niewystarczająca do wygenerowania raportu.

Filologia, specjalność lingwistyka stosowana, studia stacjonarne /Marcin Krawczak/

Raport na kierunku **filologia, lingwistyka stosowana** (studia **stacjonarne, I stopnia**) dotyczy **10** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w **2017 r.**, z czego **7** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **20,0%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **20,0%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **13,6%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	-	-	2,57
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	-	-	2,83

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	-%	-%	30,0%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	-%	-%	17,4%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	-	-	2,74
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	2,65

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	-%	-%	70,0%
praca na umowę o pracę	-%	-%	60,0%
samozatrudnienie	-%	-%	0,0%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakąkolwiek pracę	-%	-%	51,0%
praca na umowę o pracę	-%	-%	43,1%
samozatrudnienie	-%	-%	0,0%

Najczęściej spotykaną **średnią miesięczną liczbą pracodawców** jest **1,05**. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,63**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **1,59 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- **Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - - **zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - - **zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - - **zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - - **zł**¹

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

- Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - - zł
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - - zł
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - - zł
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - - zł

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	-	-	0,60
praca na umowę o pracę	-	-	0,58

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **20,0%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **13,6%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **20,0%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - o powiat, w którym studiowały: **4**
  - o inny powiat, w tym samym województwie: **2**
  - o inne województwo: **1**
  - o brak danych: **3**

Wnioski

Po niespełna trzech miesiącach absolwenci kierunku filologia znaleźli prace; prawie 75% ankietowanych jest zatrudniona. Niemalże połowa jest zatrudniona na umowę o pracę.

Fizjoterapia, studia stacjonarne /Edyta Libuda/

Raport na kierunku **fizjoterapia** (studia **stacjonarne, I stopnia**) dotyczy **29** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w **2017 r.**, z czego **21** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **17,2%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **69,0%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **45,5%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	1,50	4,67	3,88
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	2,75	5,38	4,50

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	60,0%	41,7%	44,8%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	13,0%	13,4%	13,3%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	2,34	1,46	1,62
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	2,50	1,62	1,77

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	80,0%	50,0%	55,2%
praca na umowę o pracę	80,0%	33,3%	41,4%
samozatrudnienie	0,0%	8,3%	6,9%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

	Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakąkolwiek pracę	48,6%	29,8%	33,0%
praca na umowę o pracę	41,4%	18,2%	22,2%
samozatrudnienie	0,0%	4,2%	3,4%

Najczęściej spotykaną średnią miesięczną liczbą pracodawców jest **1,03**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **83,3%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,71**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **1,41 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **1656,62 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1548,82 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **1532,87 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1439,73 zł¹**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

- Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **1805,87 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1684,08 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **1871,16 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1750,89 zł**

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	0,41	0,39	0,39
praca na umowę o pracę	0,39	0,37	0,37

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **69,0%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **45,5%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **69,0%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - o powiat, w którym studiowały: **6**
  - o inny powiat, w tym samym województwie: **2**
  - o inne województwo: **4**
  - o brak danych: **17**

Wnioski

Średni czas poszukiwania pracy przez absolwentów kierunku fizjoterapia (2017 r.) Państwowej Uczelni Stanisława Staszica w Pile wyniósł niespełna cztery miesiące. Niemalże

połowa absolwentów kierunku fizjoterapia podjęła pracę w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu, stopień bezrobocia wyniósł 1,77%.

Ponad połowa respondentów podjęła studia II stopnia - 69%.

Średnie miesięczne wynagrodzenie w pierwszym roku od uzyskania dyplomu wynosiło 1750,89 zł, czyli znacznie mniej, aniżeli średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w Polsce w 2017 roku. Ośmioro ankietowanych absolwentów zamieszkuje powiat pilski oraz województwo, w którym ukończyły studia. Jedynie cztery osoby mieszkają poza województwem, a brak danych dotyczy natomiast aż 17 osób.

Fizjoterapia, studia niestacjonarne /Edyta Libuda/

Brak raportu w systemie Ekonomiczne Losy Absolwentów.

Kosmetologia, studia stacjonarne /Edyta Libuda/

Raport na kierunku **kosmetologia** (studia **stacjonarne, I stopnia**) dotyczy **27** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w **2017 r.**, z czego **21** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **44,4%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **18,5%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **12,2%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	3,00	4,57	3,65
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	2,00	4,33	3,08

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	33,3%	33,3%	33,3%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	6,6%	8,1%	7,4%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	1,15	1,10	1,12
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	1,23	1,25	1,24

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	83,3%	46,7%	63,0%
praca na umowę o pracę	58,3%	40,0%	48,1%
samozatrudnienie	16,7%	6,7%	11,1%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakąkolwiek pracę	65,6%	33,8%	47,9%
praca na umowę o pracę	48,2%	28,1%	37,0%
samozatrudnienie	9,6%	1,4%	5,1%

Najczęściej spotykaną **średnią miesięczną liczbą pracodawców** jest **1,01**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **92,3%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,28**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **3,57 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- **Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **1722,59 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1710,06 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **1522,83 zł**

- w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1731,29 zł¹**
- **Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - do 31.08.2018 r. - **1914,52 zł**
    - w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1927,49 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - do 31.08.2018 r. - **1930,09 zł**
    - w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1915,43 zł**

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	0,41	0,38	0,40
praca na umowę o pracę	0,41	0,43	0,42

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **18,5%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **12,2%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **18,5%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - powiat, w którym studiowały: **11**
  - inny powiat, w tym samym województwie: **3**
  - inne województwo: **2**
  - brak danych: **11**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

Wnioski

Średni czas poszukiwania pracy przez absolwentów kierunku kosmetologia (2017r) Państwowej Uczelni Stanisława Staszica w Pile wyniósł niespełna trzy miesiące. 63% ankietowanych absolwentów kierunku kosmetologia podjęło pracę w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu, stopień bezrobocia wyniósł 1,24%.

Niemalże jedna piąta respondentów(18,5%) podjęła studia II stopnia.

Średnie miesięczne wynagrodzenie w pierwszym roku od uzyskania dyplomu wynosiło 1731,29 zł, czyli znacznie mniej, aniżeli średnie miesięczne wynagrodzenie brutto W Polsce w 2017 roku. Większość ankietowanych absolwentów zamieszkuje powiat pilski oraz województwo, w którym ukończyły studia. Jedynie dwie osoby mieszkają poza województwem, a brak danych dotyczy aż 11 osób.

Kosmetologia, studia niestacjonarne /Edyta Libuda/

Brak raportu w systemie Ekonomiczne Losy Absolwentów.

Raport na kierunku **mechanika i budowa maszyn** (studia **stacjonarne, I stopnia**) dotyczy **18** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w 2017 r., z czego **15** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **27,8%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **22,2%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **12,8%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	0,00	2,89	1,86
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	0,20	4,44	2,93

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	20,0%	23,1%	22,2%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	2,5%	4,5%	3,9%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	0,49	0,69	0,63
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	0,63	0,69	0,67

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	100,0%	69,2%	77,8%
praca na umowę o pracę	100,0%	69,2%	77,8%
samoatrudnienie	40,0%	7,7%	16,7%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

	Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakąkolwiek pracę	79,1%	57,8%	63,7%
praca na umowę o pracę	69,1%	50,4%	55,6%
samozatrudnienie	17,5%	1,1%	5,7%

Najczęściej spotykaną średnią miesięczną liczbą pracodawców jest **1,00**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **100,0%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,38**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **2,63 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **3693,06 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **3541,19 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **3095,93 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2488,16 zł¹**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

- Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **3685,56 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **3531,19 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **3263,05 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2717,57 zł**

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	0,99	0,74	0,83
praca na umowę o pracę	0,95	0,62	0,75

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **22,2%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **12,8%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **33,3%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - o powiat, w którym studiowały: **3**
  - o inny powiat, w tym samym województwie: **8**
  - o inne województwo: **3**
  - o brak danych: **4**

Wnioski

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto absolwentów MiBM jest znacznie większe niż absolwentów Budownictwa i nieco mniejsze niż absolwentów Elektrotechniki oraz niższe od średniego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Absolwenci podejmowali dość

szybko pierwszą pracę na umowę o pracę - średnio po upływie około 2-3 miesięcy. Absolwenci doświadczali bezrobocia w znacznie mniejszym stopniu niż absolwenci Budownictwa.

Mechanika i budowa maszyn, niestacjonarne /Stanisław Rózański/

Brak raportu.

Pielęgniarstwo, studia stacjonarne /Edyta Libuda/

Raport na kierunku **pielęgniarstwo** (studia **stacjonarne, I stopnia**) dotyczy **38** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w **2017 r.**, z czego **36** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **34,2%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **50,0%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **37,2%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	1,18	3,59	2,79
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	2,36	4,32	3,67

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, **jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)**¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	15,4%	4,0%	7,9%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	12,1%	4,0%	6,8%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	1,34	0,76	0,96
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	1,32	0,75	0,94

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	84,6%	88,0%	86,8%
praca na umowę o pracę	84,6%	88,0%	86,8%
samozatrudnienie	15,4%	0,0%	5,3%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	59,9%	71,1%	67,3%
praca na umowę o pracę	53,8%	67,1%	62,6%
samozatrudnienie	15,4%	0,0%	5,3%

Najczęściej spotykaną **średnią miesięczną liczbą pracodawców** jest **1,00**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **97,0%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,13**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **7,69 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- **Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **2467,40 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2388,41 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **3065,40 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2974,23 zł¹**
- **Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

- a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
  - o do 31.08.2018 r. - **2467,40 zł**
  - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2388,41 zł**
- b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
  - o do 31.08.2018 r. - **3004,31 zł**
  - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **3010,00 zł**

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	0,60	0,76	0,71
praca na umowę o pracę	0,59	0,74	0,69

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **50,0%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **37,2%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **55,3%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - o powiat, w którym studiowały: **14**
  - o inny powiat, w tym samym województwie: **12**
  - o inne województwo: **5**
  - o brak danych: **7**

Wnioski

Średni czas poszukiwania pracy przez absolwentów kierunku Pielęgniarstwo (2017 r.) Państwowej Uczelni Stanisława Staszica w Pile wyniósł niespełna trzy miesiące. Niemalże wszyscy absolwenci kierunku pielęgniarstwo podjęli pracę w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu, stopień bezrobocia wyniósł jedynie 0,94%.

Połowa respondentów podjęła studia II stopnia.

Średnie miesięczne wynagrodzenie w pierwszym roku od uzyskania dyplomu wynosiło 2388,41 zł, czyli znacznie mniej, aniżeli średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w Polsce w 2017 roku. Większość ankietowanych absolwentów zamieszkuje powiat pilski oraz województwo, w którym ukończyły studia. Jedynie pięć osób mieszka poza województwem, a brak danych dotyczy siedmiu osób.

Pielęgniarstwo, studia niestacjonarne /Edyta Libuda/

Brak raportu w systemie Ekonomiczne Losy Absolwentów.

Politologia, studia stacjonarne /Marcin Krawczak/

Raport na kierunku **politologia** (studia **stacjonarne, I stopnia**) dotyczy **31** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w **2017 r.**, z czego **25** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **35,5%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **58,1%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **38,0%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	3,70	4,92	4,39
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	1,75	3,80	2,89

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, **jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)**¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	18,2%	30,0%	25,8%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	3,9%	8,6%	6,9%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	0,55	1,64	1,26
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	0,51	1,80	1,34

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	90,9%	65,0%	74,2%
praca na umowę o pracę	72,7%	50,0%	58,1%
samozatrudnienie	0,0%	0,0%	0,0%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

	Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakąkolwiek pracę	57,8%	35,4%	43,3%
praca na umowę o pracę	54,5%	27,5%	37,1%
samozatrudnienie	0,0%	0,0%	0,0%

Najczęściej spotykaną **średnią miesięczną liczbą pracodawców** jest **1,02**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **88,9%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,67**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **1,49 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- **Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **2399,19 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2493,05 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **1309,29 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1277,49 zł¹**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

- Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **2802,31 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2792,74 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **1609,49 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1515,34 zł**

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	0,61	0,32	0,45
praca na umowę o pracę	0,64	0,31	0,45

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **58,1%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **38,0%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **54,8%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - o powiat, w którym studiowały: **6**
  - o inny powiat, w tym samym województwie: **7**
  - o inne województwo: **2**
  - o brak danych: **16**

Wnioski

Studenci politologii nawiązali umowę o pracę po około 4 miesiącach od zakończenia studiów. Niemalże 66% ankietowanych było aktywnych zawodowo. Średnie wynagrodzenie osób studiujących ze wszystkich źródeł wynosiło prawie 2 400 PLN. Średnie wynagrodzenie o pracę stanowiło 2 800 PLN po uzyskaniu dyplomu.

Politologia, studia niestacjonarne /Marcin Krawczak/

Brak raportu w systemie Ekonomiczne Losy Absolwentów.

Praca socjalna, studia stacjonarne, I stopnia /Milda Burzała/

Raport na kierunku **praca socjalna** (studia **stacjonarne, I stopnia**) dotyczy **21** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w **2017 r.**, z czego **16** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **28,6%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **66,7%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **54,9%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	0,40	3,67	2,18
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	4,75	6,40	5,67

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	16,7%	13,3%	14,3%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	2,6%	4,6%	4,0%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	0,50	0,84	0,74
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	0,53	0,81	0,73

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	83,3%	40,0%	52,4%
praca na umowę o pracę	66,7%	33,3%	42,9%
samozatrudnienie	0,0%	0,0%	0,0%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	46,2%	20,0%	27,5%
praca na umowę o pracę	29,5%	13,3%	17,9%
samozatrudnienie	0,0%	0,0%	0,0%

Najczęściej spotykaną **średnią miesięczną liczbą pracodawców** jest **1,01**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **88,9%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,51**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **1,96 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- **Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **1635,24 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1617,81 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **1541,11 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1482,12 zł¹**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

- Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - do 31.08.2018 r. - **1924,89 zł**
    - w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1905,24 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - do 31.08.2018 r. - **1976,47 zł**
    - w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1885,44 zł**

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	0,43	0,39	0,41
praca na umowę o pracę	0,42	0,38	0,40

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **66,7%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **54,9%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **66,7%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - powiat, w którym studiowały: **5**
  - inny powiat, w tym samym województwie: **6**
  - inne województwo: **0**
  - brak danych: **10**

Wnioski

Absolwenci kierunku praca socjalna pierwszą pracę po uzyskaniu dyplomu rozpoczynali już w pierwszym miesiącu, pracę etatową podejmowali jednak dopiero po prawie 5 miesiącach. Taka sytuacja dotyczy absolwentów z doświadczeniem pracy przed uzyskaniem

dyplomu. Ci z absolwentów, którzy takiego doświadczenia nie mieli pracę etatową podejmowali dopiero po ponad 6 miesiącach (jakałkolwiek pracę podejmowali po prawie 4 miesiącach). Absolwenci pracy socjalnej rzadziej niż studenci ekonomii rejestrowali się na bezrobociu. Studia II stopnia podjęto 66,7% absolwentów, przy czym aż 54,9% na innych kierunkach.

Praca socjalna, studia niestacjonarne, I stopnia /Milda Burzała/

Raport na kierunku **praca socjalna** (studia **niestacjonarne, I stopnia**) dotyczy **22** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w **2017 r.**, z czego **22** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **81,8%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **72,7%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **55,6%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	0,06	1,25	0,27
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	0,06	6,00	0,95

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	5,6%	0,0%	4,5%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	0,4%	0,0%	0,3%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	0,08	0,00	0,07
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	0,00	0,00	0,00

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	100,0%	100,0%	100,0%
praca na umowę o pracę	94,4%	75,0%	90,9%
samozatrudnienie	11,1%	0,0%	9,1%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	99,6%	94,2%	98,6%
praca na umowę o pracę	94,0%	46,2%	85,3%
samozatrudnienie	11,1%	0,0%	9,1%

Najczęściej spotykaną **średnią miesięczną liczbą pracodawców** jest **1,01**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **90,0%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,14**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **7,14 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- **Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **3148,93 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **3144,52 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **1384,36 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1353,35 zł¹**
- **Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

- a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
  - o do 31.08.2018 r. - **3148,93 zł**
  - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **3144,52 zł**
- b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
  - o do 31.08.2018 r. - **2214,37 zł**
  - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2206,07 zł**

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	0,81	0,34	0,72
praca na umowę o pracę	0,81	0,33	0,72

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **72,7%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **55,6%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **72,7%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - o powiat, w którym studiowały: **7**
  - o inny powiat, w tym samym województwie: **13**
  - o inne województwo: **2**
  - o brak danych: **0**

Wnioski

Absolwenci kierunku praca socjalna (studia niestacjonarne) bardzo szybko podejmowali pracę, już w pierwszym miesiącu po otrzymaniu dyplomu. Dłuższy czas na umowę o pracę czekali jedynie studenci bez wcześniejszego doświadczenia zawodowego (6 miesięcy).

Bardzo niski był odsetek absolwentów, którzy rejestrowali się przynajmniej raz na bezrobociu (4,5%).

W okresie badania absolwenci przepracowali 98% miesięcy (do 31.08.2019r.). Mniejszy wskaźnik (46% czasu) dotyczył jedynie absolwentów bez doświadczenia, na podstawie umowy o pracę.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania na II stopniu wynosił 72,7%, przy czym na innych kierunkach studiów - 55,6%. Kontynuacja studiów miała miejsce najprawdopodobniej na studiach niestacjonarnych, co wynika zarówno z przepracowanych miesięcy w badanym okresie jak i stosunkowo wysokiego wynagrodzenia (średnie wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę wynosiło ponad 3 tys. zł).

Praca socjalna, studia stacjonarne, II stopnia /Milda Burzała/

Raport na kierunku **praca socjalna** (studia **stacjonarne, II stopnia**) dotyczy **35** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w **2017 r.**, z czego **33** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **25,7%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **5,7%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **3,7%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	1,33	4,35	3,50
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	2,38	4,94	4,12

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	44,4%	42,3%	42,9%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	12,7%	15,4%	14,7%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	2,44	2,49	2,48
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	2,46	2,65	2,60

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	100,0%	88,5%	91,4%
praca na umowę o pracę	88,9%	65,4%	71,4%
samozatrudnienie	0,0%	3,8%	2,9%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	87,3%	61,0%	67,8%
praca na umowę o pracę	73,8%	45,9%	53,1%
samoatrudnienie	0,0%	2,7%	2,0%

Najczęściej spotykaną **średnią miesięczną liczbą pracodawców** jest **1,03**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **84,0%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,27**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **3,70 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- **Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **2142,00 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2093,31 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **1925,56 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1854,60 zł¹**
- **Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

- a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
  - o do 31.08.2018 r. - **2346,78 zł**
  - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2296,83 zł**
- b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
  - o do 31.08.2018 r. - **2277,32 zł**
  - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2211,00 zł**

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	0,52	0,47	0,49
praca na umowę o pracę	0,51	0,46	0,48

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **5,7%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **3,7%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **2,9%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - o powiat, w którym studiowały: **15**
  - o inny powiat, w tym samym województwie: **8**
  - o inne województwo: **6**
  - o brak danych: **6**

Wnioski

Po otrzymaniu dyplomu poszukiwanie pierwszej pracy na podstawie umowy trwa krócej niż wśród absolwentów I stopnia studiów stacjonarnych (średnio około 4 miesięcy). W badanym okresie ponad 42% absolwentów doświadczyło bycia bezrobotnym (więcej niż po studiach I stopnia). Można jedynie przypuszczać, że przyczyną tym razem była chęć podjęcia pracy

etatowej. Mimo tego faktu w badanym okresie 100% absolwentów podjęło jakąkolwiek pracę, przeciętny czas w przypadku jakiegokolwiek pracy wyniósł około 68% miesięcy, w przypadku umowy o pracę ponad 53% a samozatrudnienia 2%. Warto podkreślić, że absolwenci z wyższymi kwalifikacjami mieli wyższe wynagrodzenie niż absolwenci I stopnia studiów i dotyczy to absolwentów w obu grupach (z doświadczeniem zawodowym i bez doświadczenia) otrzymujących wynagrodzenie z różnych źródeł.

Po ukończeniu studiów II stopnia naukę kontynuowało jedynie 5,7% absolwentów (3,7% na innych kierunkach).

Praca socjalna, studia niestacjonarne, II stopnia /Milda Burzała/

Raport na kierunku **praca socjalna** (studia **niestacjonarne, II stopnia**) dotyczy **48** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w **2017 r.**, z czego **47** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **95,8%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **4,2%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **3,3%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	-	-	1,00
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	-	-	1,11

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	-%	-%	14,6%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	-%	-%	3,1%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	-	-	0,83
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	0,86

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	-%	-%	95,8%
praca na umowę o pracę	-%	-%	95,8%
samozatrudnienie	-%	-%	2,1%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	-%	-%	87,6%
praca na umowę o pracę	-%	-%	87,2%
samozatrudnienie	-%	-%	2,1%

Najczęściej spotykaną **średnią miesięczną liczbą pracodawców** jest **1,05**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **84,8%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,31**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **3,23 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- **Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - - zł
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - - zł
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - - zł
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - - zł¹
- **Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

- a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
  - o do 31.08.2018 r. - - **zł**
  - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - - **zł**
- b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
  - o do 31.08.2018 r. - - **zł**
  - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - - **zł**

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	-	-	0,75
praca na umowę o pracę	-	-	0,75

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **4,2%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **3,3%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **0,0%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - o powiat, w którym studiowały: **18**
  - o inny powiat, w tym samym województwie: **18**
  - o inne województwo: **8**
  - o brak danych: **4**

Wnioski

Duży procent absolwentów z doświadczeniem pracy (95,8%) mógł mieć wpływ na szybkie podjęcie pracy po uzyskaniu dyplomu studiów II stopnia. Czas oczekiwania na pierwszą pracę wyniósł 1 miesiąc, w przypadku umowy o pracę 1,1 miesiąca. W tej grupie absolwentów przynajmniej raz na bezrobociu zarejestrowało się 14,6% . Ponad 95%

absolwentów miało doświadczenie pracy w badanym okresie a przepracowany czas wyniósł ponad 87%. Brak danych dotyczących wynagrodzenia nie pozwala na porównanie wynagrodzenia po studiach niestacjonarnych I i II stopnia. Na dalsze studiowanie zdecydowało się 4,2% absolwentów (3,3% na innych kierunkach).

Ratownictwo medyczne, studia stacjonarne /Edyta Libuda/

Raport na kierunku **ratownictwo medyczne** (studia **stacjonarne, I stopnia**) dotyczy **17** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w **2017 r.**, z czego **13** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **29,4%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **47,1%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **36,1%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	1,67	3,71	3,10
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	1,67	6,20	4,50

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, **jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)**¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	0,0%	8,3%	5,9%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	0,0%	8,3%	5,9%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	0,00	1,08	0,77
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	0,00	1,08	0,77

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	60,0%	58,3%	58,8%
praca na umowę o pracę	60,0%	41,7%	47,1%
samozatrudnienie	0,0%	0,0%	0,0%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	44,3%	34,3%	37,3%
praca na umowę o pracę	44,3%	25,0%	30,7%
samoatrudnienie	0,0%	0,0%	0,0%

Najczęściej spotykaną **średnią miesięczną liczbą pracodawców** jest **1,00**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **100,0%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,11**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **9,09 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- **Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **3604,67 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **3474,70 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **1622,21 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1537,69 zł¹**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

- Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **3238,48 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **3203,93 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **2334,51 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2192,03 zł**

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	0,85	0,39	0,53
praca na umowę o pracę	0,82	0,37	0,51

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **47,1%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **36,1%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **41,2%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - o powiat, w którym studiowały: **5**
  - o inny powiat, w tym samym województwie: **2**
  - o inne województwo: **2**
  - o brak danych: **8**

Wnioski

Absolwenci kierunku Ratownictwo Medyczne (tryb stacjonarny) z roku 2017 Państwowej Uczelni Stanisława Staszica w Pile stosunkowo szybko znaleźli zatrudnienie, bo już w

pierwszym miesiącu po ukończeniu studiów. Jedynie 5,9% absolwentów doświadczyło bezrobocia, choć większość z nich pracowała w pierwszym roku po ukończeniu studiów.

Wynagrodzenie w pierwszym roku po ukończeniu studiów wynosiło 2192,03 zł, czyli poniżej przeciętnego wynagrodzenia brutto w Polsce w 2017 roku. Na uwagę zasługuje również fakt, że prawie połowa respondentów podjęła studia II stopnia.

Wśród ankietowanych większość z nich mieszka w województwie wielkopolskim, tylko dwie osoby zamieszkują inne województwo, natomiast brak danych dotyczy aż 8 osób.

Ratownictwo medyczne, studia niestacjonarne /Edyta Libuda/

Raport na kierunku **ratownictwo medyczne** (studia **niestacjonarne, I stopnia**) dotyczy **13** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w **2017 r.**, z czego **13** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **84,6%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **61,5%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **54,9%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	-	-	1,08
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	-	-	1,55

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	-%	-%	7,7%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	-%	-%	1,1%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	-	-	0,21
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	0,24

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	-%	-%	100,0%
praca na umowę o pracę	-%	-%	84,6%
samozatrudnienie	-%	-%	15,4%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	-%	-%	91,6%
praca na umowę o pracę	-%	-%	76,4%
samozatrudnienie	-%	-%	6,6%

Najczęściej spotykaną **średnią miesięczną liczbą pracodawców** jest **1,09**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **90,9%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,16**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **6,25 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- **Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - 3630,04- **zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - 3606,29- **zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - 3630,04- **zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - 3606,29- **zł**¹
- **Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

- a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
  - o do 31.08.2018 r. -3728,43 - zł
  - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - 3694,81- zł
- b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
  - o do 31.08.2018 r. -3728,43 - zł
  - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - 3694,81- zł

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	-	-	0,90
praca na umowę o pracę	-	-	0,89

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **61,5%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **54,9%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **46,2%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - o powiat, w którym studiowały: **1**
  - o inny powiat, w tym samym województwie: **8**
  - o inne województwo: **4**
  - o brak danych: **0**

Wnioski

Absolwenci kierunku ratownictwo medyczne (studia niestacjonarne) z 2017 roku Państwowej Uczelni Stanisława Staszica w Pile po ukończeniu studiów bardzo szybko podjęli pracę zawodową, bo już w ciągu pierwszego miesiąca. Ponadto wszyscy studenci

znaleźli zatrudnienie w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu. Ponad połowa ankietowanych - 61,5% podjęła studia II stopnia.

Wynagrodzenie w okresie przeprowadzania badań raportowych wyniosło 3606,29 zł, czyli poniżej przeciętnego średniego wynagrodzenia w roku 2017.

Większość ankietowanych absolwentów pozostało w województwie, w którym studiowały, natomiast czworo mieszka poza województwem.

Transport, studia stacjonarne /Stanisław Różański/

Raport na kierunku **transport** (studia **stacjonarne, I stopnia**) dotyczy **19** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w **2017 r.**, z czego **19** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **31,6%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **26,3%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **18,1%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	3,80	2,92	3,17
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	3,80	3,62	3,67

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)¹. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	50,0%	15,4%	26,3%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	12,4%	3,2%	6,1%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	1,31	0,46	0,73
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	1,37	0,63	0,86

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	83,3%	100,0%	94,7%
praca na umowę o pracę	83,3%	100,0%	94,7%
samozatrudnienie	0,0%	0,0%	0,0%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	57,0%	85,7%	76,7%
praca na umowę o pracę	54,9%	82,3%	73,7%
samozatrudnienie	0,0%	0,0%	0,0%

Najczęściej spotykaną **średnią miesięczną liczbą pracodawców** jest **1,01**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **83,3%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,52**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **1,92 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- **Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **2093,05 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1945,12 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **2505,52 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2276,76 zł¹**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

- Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **2073,33 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **1878,14 zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - **2570,90 zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - **2352,31 zł**

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	0,51	0,63	0,60
praca na umowę o pracę	0,48	0,58	0,55

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **26,3%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **18,1%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **26,3%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - o powiat, w którym studiowały: **8**
  - o inny powiat, w tym samym województwie: **9**
  - o inne województwo: **1**
  - o brak danych: **1**

Wnioski

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto absolwentów Transportu jest bardzo niskie w porównaniu do wynagrodzenia absolwentów Budownictwa i Elektrotechniki oraz znacznie

niższe od średniego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Absolwenci podejmowali pierwszą pracę na umowę o pracę - średnio po upływie około 3-4 miesięcy (porównywalnie do Budownictwa). Niskie zainteresowanie podnoszeniem kwalifikacji poprzez podjęcie studiów II stopnia.

Transport, studia niestacjonarne /Stanisław Różański/

Raport na kierunku **transport** (studia **niestacjonarne, I stopnia**) dotyczy **12** absolwentów, którzy uzyskali dyplom w **2017 r.**, z czego **12** absolwentów występuje w rejestrach ZUS.

Doświadczenie na rynku pracy przed uzyskaniem dyplomu ma bardzo duży wpływ na różne aspekty funkcjonowania na rynku pracy po ukończeniu studiów. Z tego względu w niniejszym raporcie wiele zestawień jest przedstawianych z uwzględnieniem tej ważnej cechy.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu: **83,3%**.

Wśród czynników wpływających na sytuację zawodową absolwentów należy wymienić także decyzje edukacyjne podejmowane po uzyskaniu dyplomu. Dalsze studiowanie po uzyskaniu dyplomu wpływa na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy, na przykład osoby studiujące mogą być mniej skłonne do podejmowania zatrudnienia, a poza tym w czasie odbywania studiów nie mogą rejestrować się jako osoby bezrobotne.

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **8,3%**.
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **7,1%**.

I. Praca i bezrobocie

Czas poszukiwania pracy. Przez moment otrzymania pracy rozumiemy datę odprowadzenia pierwszej składki do ZUS z tytułu uzyskanego wynagrodzenia przez danego pracodawcę. Wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

	Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia...		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	-	-	0,00
pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	-	-	0,55

Doświadczenie bezrobocia. Poniżej przedstawiono informacje na temat tego, **jakiej części absolwentów zdarzyło się przynajmniej raz być zarejestrowanym bezrobotnym od uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem (31.08.2018)¹**. Są to wyniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

¹ Stopa rejestrowanego bezrobocia w Polsce na koniec roku 2017 r.: 6,6%, 2018 r.: 5,8%.

Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym...			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	-%	-%	16,7%

Ryzyko bezrobocia. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki dla absolwentów, którzy mieli doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu, którzy nie mieli takiego doświadczenia, oraz dla wszystkich absolwentów łącznie.

Ryzyko bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	-%	-%	5,1%

Względny wskaźnik bezrobocia. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości ryzyka bezrobocia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik bezrobocia to średnia wartość ilorazu ryzyka bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Wartości WWB poniżej 1 oznaczają, że przeciętnie ryzyko bezrobocia wśród absolwentów było w okresie badania niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im mniejsze wartości względnego ryzyka bezrobocia, tym lepiej.

Względny wskaźnik bezrobocia			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
do 31.08.2018	-	-	0,63
w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu	-	-	0,67

Doświadczenie pracy. Poniżej znajdują się informacje o procentach absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu mieli doświadczenie: jakiegokolwiek pracy, pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia.

Doświadczenie pracy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	-%	-%	100,0%
praca na umowę o pracę	-%	-%	91,7%
samozatrudnienie	-%	-%	8,3%

Procent miesięcy przepracowanych po dyplomie. Poniższa tabela informuje o średnim procencie miesięcy przepracowanych po uzyskaniu dyplomu w ramach: pracy na umowę o pracę, samozatrudnienia. Wskaźnik ten uzupełnia się z informacją o procencie absolwentów mających doświadczenie pracy. Duże wartości wskazują na to, że przeciętny absolwent pracował przez znaczną część okresu po dyplomie. Niskie wartości tego wskaźnika w połączeniu z dużym procentem absolwentów mających doświadczenie pracy świadczą o niestabilności pracy lub o jej późnym podjęciu.

Procent przepracowanych miesięcy (do 31.08.2018)			
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	-%	-%	97,4%
praca na umowę o pracę	-%	-%	86,5%
samozatrudnienie	-%	-%	8,3%

Najczęściej spotykaną **średnią miesięczną liczbą pracodawców** jest **1,04**. Dla takiej liczby pracodawców pracowało **90,9%** absolwentów. Duża miesięczna liczba pracodawców nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż może być rezultatem sytuacji zarówno korzystnych - świadoma strategia absolwenta, wysokie zapotrzebowanie na rynku pracy na tego typu pracowników, neutralnych - specyfika niektórych zawodów, niekorzystnych - konieczność uzupełnienia zbyt niskich zarobków.

Liczba przypadków zakończenia pracy etatowej. Duża liczba przypadków zakończenia pracy nie wskazuje jednoznacznie na korzystną lub niekorzystną sytuację absolwenta, gdyż zakończenie pracy etatowej może mieć różne przyczyny: utrata pracy, dobrowolne odejście z pracy, zmiana pracodawcy. Niekiedy zmiany te są przez absolwentów pożądane i stanowią efekt ich celowego działania, innym razem są zjawiskiem niepożądanym. W obliczeniach uwzględniono jedynie te osoby, które w tym okresie wykonywały jakąkolwiek pracę na umowę o pracę. Średnia roczna liczba przypadków zakończenia pracy etatowej: **0,25**. Oznacza to, że przeciętny absolwent kończył zatrudnienie etatowe raz na **4,00 lat**.

II. Wynagrodzenia

Dane dotyczą wyłącznie osób, które od dnia uzyskania dyplomu do końca okresu objętego badaniem podjęły jakąkolwiek pracę. Raport nie uwzględnia osób, które wcale nie pracowały zarobkowo w tym okresie, zaś dla osób pracujących w tym okresie nie uwzględnia miesięcy, w których nie otrzymały żadnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w zestawieniach nie uwzględniono tzw. osób samozatrudnionych, ponieważ nie jest możliwe na podstawie wysokości składek odprowadzanych przez te osoby ustalić wysokości ich zarobków.

- **Średnie miesięczne wynagrodzenia ze wszystkich źródeł:**
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - - **zł**
    - o w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - - **zł**
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - o do 31.08.2018 r. - - **zł**

- w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - - zł¹
- Średnie miesięczne wynagrodzenia z tytułu umów o pracę:
  - a) w okresach, gdy studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - do 31.08.2018 r. - - zł
    - w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - - zł
  - b) w okresach, gdy NIE studiowali po uzyskaniu dyplomu:
    - do 31.08.2018 r. - - zł
    - w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu - - zł

Względny wskaźnik zarobków absolwentów. Wskaźnik ten pozwala odnieść bezwzględne wartości wynagrodzenia absolwentów do sytuacji w powiatach, w których absolwenci mieszkali w okresie objętym badaniem. Względny wskaźnik zarobków to średnia wartość ilorazu średniego miesięcznego wynagrodzenia absolwenta do średniego miesięcznego wynagrodzenia w jego powiecie zamieszkania.

Wartości WWZ powyżej 1 oznaczają, że przeciętnie absolwenci zarabiali w okresie badania powyżej średniej wynagrodzeń w ich powiatach zamieszkania. Zatem można powiedzieć, że im większe wartości względnych zarobków, tym lepiej.

	Względny wskaźnik zarobków absolwentów		
	Osoby, które miały doświadczenie pracy etatowej lub samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Osoby, które nie miały doświadczenia pracy etatowej ani samozatrudnienia przed uzyskaniem dyplomu	Ogółem
jakakolwiek praca	-	-	0,82
praca na umowę o pracę	-	-	0,81

Należy pamiętać, że w pierwszym okresie po uzyskaniu dyplomu absolwenci często dopiero rozpoczynają swoją aktywność na rynku pracy. Może się to przekładać na niekorzystne wartości wskaźników charakteryzujących ich sytuację zawodową. W konsekwencji wystąpienie takich wartości wskaźników niekoniecznie musi oznaczać porażkę absolwentów objętych badaniem na rynku pracy.

III. Praca a dalsze studia

- Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu: **8,3%**
- Procent miesięcy po uzyskaniu dyplomu, w których przeciętny absolwent studiował na innych programach studiów: **7,1%**
- Procent absolwentów, którzy po uzyskaniu dyplomu podjęli studia II stopnia: **16,7%**

IV. Miejsce zamieszkania

- Liczba absolwentów zamieszkujących:
  - powiat, w którym studiowały: **5**
  - inny powiat, w tym samym województwie: **3**
  - inne województwo: **4**
  - brak danych: **0**

¹ Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce: w 2017 r.: 4527,89 zł, w 2018 r.: 4830,58 zł.

Wnioski

Zbyt mała liczba ankietowanych oraz niepełne dane uniemożliwiają sformułowanie wniosków.